

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/14/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6619200975
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2026:6619200975.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobkyne: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. XXX/X, XXX XX C., štátna občianka Maďarskej republiky, zastúpenej: Viktória Hellenbart advokátska kancelária s. r. o., so sídlom ul. Martina Rázusa 146/23, 984 01 Lučenec, IČO: 47 250 640, v mene ktorej koná E. F. G., advokátka, proti žalovaným: 1/ E. H. I., J. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom K. L. XXXX/XX, XXX XX K., štátna občianka Slovenskej republiky a 2/ C. H. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom M. XXX/XX, XXX XX F. I., štátna občianka Slovenskej republiky, zastúpené JUDr. Denisou Veselou, advokátkou, so sídlom Mierová 1, 990 01 F. I., v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobkyne a žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 9C/4/2019-640 zo dňa 28. októbra 2024, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdzuje.
- II. Žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým (v poradí druhým) rozsudkom okresný súd zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/ k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Lučenec, obec C., katastrálne územie C., zapísaným Okresným úradom Lučenec, katastrálnym odborom na LV č. XX, ako parcela registra „C“, evidovaná na katastrálnej mape, parcelné č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 214 m², parcela registra „C“, evidovaná na katastrálnej mape, parcelné č. XXX/XX, orná pôda o výmere 884 m², stavba: rodinný dom súpisné č. XXX postavený na parcele registra „C“, evidovanej na katastrálnej mape, parcelné číslo XXX – ďalej v texte uvádzaným aj ako „predmetné nehnuteľnosti“ (výrok I.). Výrokom II. odvolaním napadnutého rozsudku okresný súd prikázal predmetné nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyne a výrokom III. uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej 1/ na vyrovnanie zaniknutého podielového spoluvlastníctva sumu 4.766,66 Eur, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň okresný súd uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ na vyrovnanie zaniknutého podielového spoluvlastníctva sumu 4.766,66 Eur, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.). Žalovanej 1/ okresný súd uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 4.213,44 Eur titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok V.). Žalobu žalobkyne v časti o zaplatenie sumy 4.213,44 Eur titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle voči žalovanej 2/ okresný súd zamietol (výrok VI.). Žalovaným 1/ a 2/ okresný súd uložil povinnosť nahradiť žalobkyni zo žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100 %, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov, vydaného vyšším súdnym úradníkom (výrok VII.). Výrokom VIII. okresný súd rozhodol tak, že žalovaná 1/ je povinná nahradiť žalobkyni z návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle trovy konania v rozsahu

100 %, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania, vydaného vyšším súdnym úradníkom a výrokom IX. okresný súd uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovanej 2 /z návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle trovy konania v rozsahu 100 %, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania, vydaného vyšším súdnym úradníkom (výrok IX.).

1.1 V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol, že žalobkyňa podala prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam na Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorou žiadala zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam tak, že súd predmetné nehnuteľnosti prikáže do výlučného vlastníctva žalobkyne a zaviazuje ju zaplatiť odstupujúcim podielovým spoluvlastníkom - žalovaným 1/ a 2/ - vyrovnávací podiel, každej vo výške 100,- Eur, pričom žiadala tiež, aby jej súd priznal náhradu trov konania. Žalobkyňa v žalobe tvrdila, že mala v úmysle odkúpiť od žalovaných podielových spoluvlastníkov (pôvodne bol žalovaný ako podielový spoluvlastník aj N. B., nar. XX.XX.XXXX, brat žalovaných 1/ a 2/) nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX, nachádzajúce sa v katastrálnom území a obci Biskupice už v roku 2004. V tom čase jej žalovaní ukázali rodinný dom (ktorý bol v tom čase zapísaný na LV č. XX) a ním zastavané a prifahlé pozemky a uviedli, že oni sú podielovými spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností. Prevzali zálohu vo výške 50.000,- Sk z dohodnutej kúpnej ceny vo výške 100.000,- Sk. Žalobkyni však žalovaní ukázali LV č. XX, ktorý sa mal podľa ich tvrdenia vzťahovať na predmetné nehnuteľnosti a z ktorého vyplývalo, že sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností v ideálnych spoluvlastníckych podieloch 1/3. Žalovaní sprístupnili žalobkyni dotknutú domovú nehnuteľnosť, tá ju uviedla do užívateľného stavu a od roku 2007 ju obýva spolu so synom a vnučkou. Až na Notárskom úrade notárky JUDr. Marty Jurinovej so sídlom vo Fíľakove, kde prišli ako zmluvné strany uzatvoriť kúpnu zmluvu, vyšlo najavo, že dom, ktorého držby sa žalobkyňa ujala, nie je zapísaný na LV č. XX, ale na LV č. XX, kde sú vo vzťahu k nehnuteľnostiam tam uvedeným zapísané aj iné osoby ako podieloví spoluvlastníci, nielen žalovaní. V čase dojednania kúpy a odovzdania zálohy na kúpnu cenu bol predmetný rodinný dom neobývaný, nebývalo sa v ňom od roku 2000, bol po požiari. Na základe toho bola dohodnutá kúpna cena vo výške 100.000,-Sk. Žalobkyňa bola žalovanými zabezpečovaná, že vysporiadajú podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam, že svoje spoluvlastnícke podiely prevedú na žalobkyňu a že predmetné nehnuteľnosti budú jej výlučným vlastníctvom, to sa však nestalo, žalovaní nepreviedli na ňu svoje spoluvlastnícke podiely. Naopak vyhýbali sa jej, a to zrejme z obavy, že voči nim vyvodí právne následky za ich podvodné konanie. Prevzatú zálohu na kúpnu cenu jej odmietli vrátiť, preto pokračovala v držbe predmetných nehnuteľností. Na liste vlastníctva č. XX boli okrem žalovaných ako podieloví spoluvlastníci zapísaní aj L. K., N. D., D. K., N. K. a A. K. a ako neznámi podieloví spoluvlastníci N. K. a C. C.. V uvedenej súvislosti žalobkyňa tvrdila, že na vlastné náklady uzatvorila s ostatnými ideálnymi podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, zabezpečila obnovy dedičských konaní, a tak v čase podania žaloby bola ideálnou podielovou spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností v podiele 2/3. Žalovaná 1/ ako podielová spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 4/36, evidovaného na LV č. XX pod B5 nebola žalobkyňou (z dôvodu obmedzenia žalovanej 1/ nakladať s jej spoluvlastníckym podielom) vyzvaná na uzatvorenie mimosúdnej dohody. Pôvodne žalovaného N. B. ako podielového spoluvlastníka predmetných nehnuteľností o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 4/36, evidovaného na LV č. XX pod B9, žalobkyňa listom zo dňa 16.10.2018 vyzvala na uzatvorenie dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva; N. B. na túto výzvu žalobkyne najprv nereagoval, ale v priebehu konania uzavrel so žalobkyňou kúpnu zmluvu, v dôsledku ktorej skutočnosť zobrala žalobkyňa voči nemu žalobu späť; okresný súd uznesením č. k. 9C/4/2019-156 zo dňa 16.10.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 04.12.2020, konanie voči N. B. zastavil. Listom zo dňa 16.10.2018 žalobkyňa vyzvala žalovanú 2/ ako podielovú spoluvlastníčku predmetných nehnuteľností o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 4/36, evidovaného na LV č. XX pod B10, na uzatvorenie dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva; žalovaná 2/ na uvedenú výzvu žalobkyne nereagovala. Žalobkyňa v žalobe ďalej uviedla, že do predmetnej domovej nehnuteľnosti investovala a tá je v súčasnej dobe obývateľná. To, že je výlučnou držiteľkou predmetnej domovej nehnuteľnosti od roku 2007, potvrdzuje aj výzva žalovanej 2/ zo dňa 08.12.2017, ktorou ju žalovaná 2/ žiadala, aby sprístupnila predmetnú domovú nehnuteľnosť, žalobkyňa v odpovedi zo dňa 02.01.2018 jej požiadavku odmietla a upozornila ju na to, že bola z jej strany zámerne uvedená do omylu. Žalobkyňa k žalobe pripojila stanovisko obce Biskupice, čestné prehlásenie N. B. z roku 2004, listy vlastníctva č. XX D. O. XX a výzvy zo dňa 16.10.2018. S poukazom na čestné prehlásenie N. B. z roku 2004, v ktorom N. B. potvrdil,

že aj za svojich súrodencov prevzal zálohu z kúpnej ceny vo výške 50.000,- Sk, čo prepočtom na menu Euro konverzným kurzom 30,126 predstavuje sumu 1.959,69 Eur, žalobkyňa žiadala započítať na povinnosť výplaty žalovaných 1/ a 2/ ako odstupujúcich podielových spoluvlastníkov pomernú časť tejto sumy zodpovedajúcu veľkosti ich spoluvlastníckych podielov. Uviedla, že dohodou strán bola v roku 2004 hodnota predmetných nehnuteľností stanovená na sumu 3.319,39 Eur (100.000,- Sk), z čoho suma zodpovedajúca 1/3-ine predstavuje sumu 1.106,46 Eur. Žalobkyňa žiadala zohľadniť, že odplatu za spoluvlastnícky podiel už v minulosti žalovaným vyplatila a teda už nemá povinnosť zaplatiť odstupujúcim podielovým spoluvlastníkom vyrovnací podiel.

1.2 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že žalobkyňa v podaní zo dňa 05. 09. 2024, doručenom okresnému súdu dňa 11. 09. 2024, žiadala, aby súd pripustil zmenu žaloby, pričom si dvoma navrhovanými výrokmí voči žalovaným uplatnila nárok na zaplatenie pomernej časti investícií, ktorými predmetnú domovú nehnuteľnosť zhodnotila; uznesením č. k. 9C/4/2019-613 zo dňa 11. 09. 2024 okresný súd zmenu žaloby pripustil. Následne okresný súd vykonal dokazovanie výsluchom svedka D. F., výsluchom žalovanej 2/, prečítaním listinných dôkazov - výpisu z LV č. XX (č. l. 7), čestného prehlásenia (č. l. 9), fotokópie katastrálnej mapy (č. l. 10), stanoviska obce Biskupice (č. l. 11), výpisu z LV č. XX (č. l. 12, 14), výzvy (č. l. 15 - 21), osvedčenia o dedičstve (č. l. 41, 42), fotokópie katastrálnej mapy (č. l. 43), platobného výmeru (č. l. 46, opätovne na č. l. 63), vyjadrenia obce Biskupice (č. l. 47, opätovne na č. l. 61), výpisu z pozemkovej knihy (č. l. 48), vyjadrenia dotknutých vlastníkov (č. l. 49, opätovne na č. l. 62), osvedčenia o dedičstve (č. l. 57), výpisu z PKV č. XXXX, k. ú. C. (č. l. 64, 65), kúpnej zmluvy (č. l. 67), vyjadrenia Slovenského pozemkového fondu (č. l. 69), trestného oznámenia (č. l. 150), fotografií (č. l. 259), vyjadrenia k hodnote nehnuteľnosti (č. l. 261), odborného posudku (č. l. 262), potvrdenia (č. l. 263, 264), potvrdenia o veku stavby (č. l. 265), Znaleckého posudku č. 83/2022, vyhotoveného súdnym znalcom P. N. I. (č. l. 306), Znaleckého posudku č. 8/2024, vyhotoveného súdnym znalcom P. A. L. (č. l. 526), odborného posudku (č. l. 606), odhadu hodnoty stavebných prác (č. l. 605) a zistil nasledovný skutkový stav: „Z listu vlastníctva č. XX, k. ú. C., obec C. mal preukázané podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam tam zapísaným, nachádzajúcim sa v katastrálnom území C. v spoluvlastníckom podiele žalobkyne o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 28/36-ín (1/3 + 1/3 + 4/36) a v spoluvlastníckych podieloch žalovaných 1/ a 2/ o veľkosti spoluvlastníckych podielov po 4/36 s tým, že tam zapísané nehnuteľnosti predstavujú parcely registra „C“, evidované na katastrálnej mape č. 384 o výmere 214 m², zastavaná plocha a nádvorie, č. XXX/X o výmere 884 m², orná pôda a rodinný dom súp. č. XXX, postavený na parcele č. XXX o výmere 214 m², zastavaná plocha a nádvorie. Žalované nadobudli spoluvlastnícke podiely k predmetným nehnuteľnostiam dedením na základe Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 15D 749/2004 a žalobkyňa darovacou zmluvou č. V 2238/2018 z 05.09.2018, darovacou zmluvou č. V 386/11 z 31.03.2011, kúpnu zmluvou č. V 2024/2018 z 08.08.2018 a kúpnu zmluvou č. V 1842/2020 z 22.07.2020. Nehnuteľnosti užíva syn žalobkyne s družkou a s maloletou dcérou. Žalobkyňa sa žalobou podanou voči žalovaným domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam z toho dôvodu, že už nemá záujem v podielovom spoluvlastníctve so žalovanými zotrvať a tiež preto, že sa jej nepodarilo zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo so žalovanými dohodou, čo žalobkyňa preukazovala v konaní výzvami dňa 16.10.2018, zaslanými žalovaným pred podaním žaloby (výzvu pred podaním žaloby žalobkyňa doručovala aj N. B.). Hodnota predmetných nehnuteľností bola určená Znaleckým posudkom č. 8/2024, vyhotoveným súdnym znalcom P. A. L. v sume 42.900,- Eur, z ktorej podiel pripadajúci na žalované 1/ a 2/ (každá zo žalovaných o veľkosti spoluvlastníckeho podielu X/XX-XXX) predstavuje sumu 4.766,66 Eur. Zhodnotenie predmetných nehnuteľností vloženými investíciami žalobkyňa preukazovala listinným dôkazom - Odborným posudkom vyhotoveným spoločnosťou BANET s. r. o. so sídlom Červenej armády 91, 980 22 Veľký Blh, IČO: 47 158 792, podpísaným konateľom spoločnosti Ing. Ladislavom Kováčom. Z uvedeného odborného vyjadrenia okresný súd zistil, že oproti stavu v roku 2004, žalobkyňa predmetné nehnuteľnosti zhodnotila približne sumou 29.000 Eur, do ktorej je premietnutá aj cena stavebných materiálov a vykonaných prác. Uvedená suma zahŕňala kompletnú výstavbu strešnej konštrukcie, zabudovanie výplní otvorov (okná, dvere), vytvorenie betónovej podlahy a interiérových konštrukčných prvkov, zriadenie vodovodnej a kanalizačnej prípojky, elektroinštaláciu v domovej nehnuteľnosti, zriadenie vodovodnej a kanalizačnej prípojky, konečnú povrchovú úpravu interiéru a exteriéru domu. Svedok D. F. na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 09.03.2022 uviedol, že v roku 2004 ho vyhľadali B., vtedy býval u svojej matky. Spýtali sa, či by nechceli kúpiť rodinný dom, ktorý stál oproti ich rodinnému domu cez cestu za 100.000,- Sk. Po rozhovore s matkou, sa matka rozhodla, že dom kúpi. Telekovci súrili kúpu, tvrdili že potrebujú peniaze a tak im matka vyplatila zálohu 50.000,- Sk. „Ukázali im list vlastníctva alebo nejaký výpis o nehnuteľnosti

a na ňom boli uvedené mená troch súrodencov Telekovcov“. Následne im odovzdali kľúče od domu, že ho môžu užívať a že o dva týždne pôjdu k notárovi spísať kúpnu zmluvu. Po odovzdaní zálohy z kúpnej ceny bolo spísané Čestné prehlásenie N. B. v znení, ako sa nachádza na č. I. 9 spisu. Na tomto Čestnom prehlásení zo dňa 20.10.2004 notárka osvedčila pravosť podpisu N. B.; vtedy chceli uzavrieť aj kúpnu zmluvu, ale jedna z predávajúcich nebola na Slovensku. Svedok D. F. v rámci svojej svedeckej výpovede upozornil na to, že v predmetnom Čestnom prehlásení sú uvedené údaje o inej nehnuteľnosti než je nehnuteľnosť, ktorú im žalovaní ukázali a ktorú im chceli predať. Žalované ich ubezpečili, že kúpnu zmluvu uzavrú. Čas plynul, žalované neboli na Slovensku, a preto išiel opakovane navštíviť žalovanú 1/ do Filakova. Súčasne navštívil aj matku žalovaných pani B., dozvedel sa, že súrodenci sú v zahraničí. Nehnuteľnosti nevedeli vysporiadať, nebola uzavretá kúpna zmluva, domová nehnuteľnosť chátrala a žalovaní sa o ňu nestarali. Svedok D. F. predložil súdu farebnú fotografiu predmetného rodinného domu v súčasnom stave - po rekonštrukcii a domu v pôvodnom stave (iného v susedstve) ako dôkaz, že približne tak vyzeral dom, ktorý od žalovaných „kúpili“ za 100.000,- Sk. Uviedol, že dom, ktorý od žalovaných „kúpili“ bol v skutočnosti v horšom stave ako ten, ktorého fotografiu pre ilustráciu súdu ukázal, mal azbestovú strechu, niektoré dielce chýbali. Začali s jeho rekonštrukciou, snažili sa kontaktovať žalovaných, ale bezvýsledne. Chceli dom zachovať tak ako ho kúpili, ale v dome bol prehnutý plafón, zrejme doň zatekalo. Najskôr urobili novú strechu, rekonštrukčné práce prebiehali cca 7-8 rokov, kým neboli ukončené a dom nenadobudol ten stav, aký je teraz zachytený na fotografii, ktorú súdu predložil. Rekonštrukčné práce prebiehali postupne, pretože nemali finančné prostriedky. V roku 2011, keď sa im zdalo, že už uplynula dlhá doba a ešte stále predmetné nehnuteľnosti nevlastnia a nikto sa im neozýva, vyžiadali si list vlastníctva a z neho zistili, že spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností nie sú traja podieloví spoluvlastníci, ale deväť. Vtedy kúpili spoluvlastnícke podiely od K., ktorí boli ich susedmi, „aby už mali niečo aj svoje“. Následne v roku 2017 dostali od žalovaných výzvu, aby im odovzdali kľúče od domu. Začali sa obávať, čo bude ďalej. Svedok (D. F.) začal pátrať po spoluvlastníkoch, našiel jedného, ktorý vlastnil spoluvlastnícky podiel 1/3, ale už bol nebohý. Následne zistil údaje o dedičoch a uzavreli s nimi kúpnu zmluvu. Konkrétne išlo o podielovú spoluvlastníčku H. C., rodenú I., bytom K. L. XXXX/XX, ktorá na základe darovacej zmluvy previedla na žalobkyňu spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/3. „Všetky dedičské poplatky, ktoré vznikli tým, že nehnuteľnosť musela byť „prededená“ hradil on (svedok)“. Z výzvy na odovzdanie kľúčov zistil adresu a meno žalovanej 2/, navštívil ju, lebo nechcela uznať, že jej bratovi – N. B. zaplatili zálohu z kúpnej ceny vo výške 50.000,- Sk. Brat žalovanej 2/ N. B., ktorý túto skutočnosť uznal, nakoniec v priebehu tohto súdneho konania uzavrel so žalobkyňou kúpnu zmluvu a svoj spoluvlastnícky podiel previedol na žalobkyňu za symbolické 1 Eur. Svedok D. F. vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, že bol ochotný žalovanej 2/ za prevod jej spoluvlastníckeho podielu zaplatiť ešte nejakú sumu v eurách, hoci na to podľa jeho názoru už nemala nárok. „Žalovaná 2/ sa prišla pozrieť na domovú nehnuteľnosť, videla ako vyzerá, povedala, že ide o krásny dom, že to čo jej svedok ponúka je málo a že s prevodom svojho spoluvlastníckeho podielu za takýchto podmienok nesúhlasí. Darmo jej vysvetľoval, že domová nehnuteľnosť nebola v takom stave v akom je teraz, keď im ju žalovaní „predali“ a že nemôže žiadať výplatu z hodnoty nehnuteľnosti, potom čo oni do nej investovali. Potom už uznala, že prevzala časť zo sumy 50.000,- Sk, ktorá bola vyplatená jej bratovi ako záloha z kúpnej ceny“. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že svedok D. F. vo svojej svedeckej výpovedi súčasne uviedol, že z rozhovoru so žalovanou 2/, ktorý prebehol v maďarskom jazyku si urobil nahrávku, o ktorej žalovaná 2/ nemala vedomosť; „táto nahrávka nebola v konaní použitá ako dôkaz práve z tohto dôvodu“. Svedok ďalej uviedol, že predmetnú domovú nehnuteľnosť zrekonštruoval na moderný dom, v ktorom nie sú steny, len nejaké deliace prvky. Jediná miestnosť, ktorá je oddelená je detská izba. Priestory sú otvorené, v predmetnej domovej nehnuteľnosti je kuchyňa s obývačkou, vstupná hala, kúpeľňa, záchod. Všetky tieto priestory sú oddelené deliacimi prvkami. Prístup do domovej nehnuteľnosti je priamo z ulice jedným vchodom. Vstup z cesty je len asi 1/4 z pozemku, 3/4 z pozemku sú zastavané domom a vzadu za domom pokračuje dlhá, úzka záhrada.

1.3 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že žalobkyňa je štátna občianka Maďarskej republiky. Podľa čl. 24 1. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, výlučnú právomoc v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, majú súdy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza, bez ohľadu na bydlisko účastníkov. Predmetom tohto súdneho konania je vecné právo k nehnuteľnosti - zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Výlučnú právomoc na rozhodovanie tohto sporu má súd Slovenskej republiky, a to v súlade s § 20a CSP, kde sa uvádza, že „namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, v ktorého obvode je nehnuteľnosť, ak sa spor týka

vecného práva k nej“. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že predmetné nehnuteľnosti sa nachádzajú v obvode Okresného súdu Lučenec, ktorý je v súlade s citovaným zákonným ustanovením § 20a CSP na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu miestne príslušný. Zároveň rozhodným právom je právo Slovenskej republiky.

1.4 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku odcitoval ust. § 141 ods. 1 a 2, § 142 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 100 ods. 1 a 2, § 107 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb., Občianskeho zákonníka (ďalej v texte len „Občiansky zákonník“) a uviedol, že v zmysle zákonného ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva autoritatívnym rozhodnutím súdu prichádza do úvahy v prípade, ak podieloví spoluvlastníci nedosiahnu dohodu o zrušení podielového spoluvlastníctva. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že k dohode podielových spoluvlastníkov o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nedošlo, preto súd o jeho zrušení a vyporiadaní rozhodol autoritatívnym rozhodnutím, nakoľko všetci podieloví spoluvlastníci v konaní prejavili vôľu podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam zrušiť, a teda nie je možné, aby jednotliví podieloví spoluvlastníci pokiaľ takúto vôľu prejavili, boli nútení v spoluvlastníckom vzťahu s inými osobami zotrvať. Konštatoval, že súd je viazaný návrhom na zrušenie podielového spoluvlastníctva, avšak nie je viazaný navrhovaným spôsobom vyporiadania, môže teda rozhodnúť o vyporiadaní iným ako navrhovaným spôsobom. Žalobkyňa navrhla zrušenie podielového spoluvlastníctva a tiež navrhla spôsob jeho vyporiadania prikázaním predmetných nehnuteľností v celosti do jej výlučného vlastníctva za primeranú náhradu vyplatenú odstupujúcim podielovým spoluvlastníkom – žalovaným 1/ a 2/. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že ak súd zruší podielové spoluvlastníctvo, je povinný ho aj vyporiadať, pričom z jazykového výkladu ustanovenia § 142 Občianskeho zákonníka vyplýva, že súd nemôže rozhodnúť o spôsobe vyporiadania svojvoľne, ale je viazaný záväzným poradím vyporiadania tak, ako to ustanovuje § 142 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že medzi stranami sporu nebolo sporné (a zároveň to bolo príslušným listinným dôkazom podporené), že rozdelenie predmetných nehnuteľností medzi jednotlivých podielových spoluvlastníkov podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov nie je možné. Žalobkyňou navrhovaný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva prikázaním predmetných nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva s povinnosťou výplaty odstupujúcich podielových spoluvlastníkov, nebol žalovanou stranou namietaný a súd ho tiež považoval za nesporný. Za takto zisteného skutkového stavu okresný súd podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných k predmetným nehnuteľnostiam zrušil a zároveň rozhodol o ich prikázaní do výlučného vlastníctva žalobkyne s povinnosťou vyplatiť jednotlivých odstupujúcich podielových spoluvlastníkov (žalované 1/ a 2/) peňažnou sumou zodpovedajúcou výške ich spoluvlastníckych podielov v jej finančnom vyjadrení tak, ako to vyplynulo zo Znaleckého posudku č. 8/2024, vyhotoveného znalcom P. A. L.. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku konštatoval, že Znalecký posudok č. 8/2024, ako aj vyčíslenie hodnoty jednotlivých spoluvlastníckych podielov nebolo stranami sporu namietané, preto ho považoval za nesporné. Ďalej uviedol, že s poukazom na výšku spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ (každá po X/XX-XXX), hodnota spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/, určená Znaleckým posudkom č. 8/2024, vyhotoveným znalcom P. A. L. predstavuje sumu 4.766,66 Eur, na úhradu ktorej žalovaným 1/ a 2/ okresný súd zaviazal žalobkyňu. Pokiaľ žalobkyňa žiadala od uvedenej sumy vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ odpočítať sumu, zodpovedajúcu 1/3-ine sumy, ktorá bola vo výške 50.000,- Sk titulom zálohy z kúpnej ceny uhradená bratovi žalovaných 1/ a 2/ N. B., okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by sa táto dostala do dispozičnej sféry či už žalovanej 1/ alebo žalovanej 2/, a preto nemohla byť ani od hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ odpočítaná. Zdôraznil, že žalovaná 2/ v konaní výslovne poprela, že by titulom zálohy z kúpnej ceny vo vzťahu k vypriadaným nehnuteľnostiam prevzala nejaké finančné plnenie, pričom dôkazné bremeno na preukázanie tohto tvrdenia zaťažovalo žalobkyňu.

1.5 Pokiaľ si žalobkyňa v zmysle pripustenej zmeny žaloby (uznesením okresného súdu č. k. 9C/4/2019-613 zo dňa 11. 09. 2024) uplatnila právo na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku s poukazom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru ako aj s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/3766/2011 a sp. zn. 22Cdo/4756/2008 uviedol, že zo zákonnej úpravy § 141 Občianskeho zákonníka, resp. § 142 Občianskeho zákonníka vyplýva, že so zrušením podielového spoluvlastníctva je nerozlučne spojené aj vyporiadanie podielových spoluvlastníkov, ktorých práva boli zrušením podielového spoluvlastníctva dotknuté. Zmyslom tohto vyporiadania (najmä vtedy, ak

ide o zrušenie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za primeranú náhradu do výlučného vlastníctva jedného alebo viacerých podielových spoluvlastníkov) je nielen poskytnutie primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel odstupujúcemu podielovému spoluvlastníkovi, ale aj vyriešenie všetkých vzťahov, ktoré sa medzi podielovými spoluvlastníkmi vytvorili v súvislosti s existenciou podielového spoluvlastníctva, prípadne ktoré sa medzi nimi vytvárajú v súvislosti so zrušením podielového spoluvlastníctva. So zreteľom na to sa vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vykonáva ako vyporiadanie v širšom slova zmysle, v rámci ktorého sa prihliada aj na to, či a do akej miery niektorý z podielových spoluvlastníkov zhodnotil spoločnú vec investíciami a podobne. „Bolo by nelogické, aby ten kto zhodnotil nehnuteľnú vec, ktorá mu bola v rámci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v konečnom dôsledku za primeranú náhradu prikázaná do výlučného vlastníctva, poskytol odstupujúcim podielovým spoluvlastníkom najprv náhrady za ich spoluvlastnícke podiely, vypočítané z hodnoty spoločnej nehnuteľnosti, vrátane ním vykonaného zhodnotenia nehnuteľnosti a aby si potom v inom občianskom súdnom konaní voči bývalým podielovým spoluvlastníkom uplatňoval nároky na náhradu pomernej časti vynaložených nákladov – investícií. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v tzv. širšom slova zmysle bolo žalobkyňou navrhnuté voči každej zo žalovaných 1/ a 2/. V konaní bolo preto podľa okresného súdu potrebné ustáliť, či žalobkyňa poukazuje na vynaložené investície len v súvislosti s argumentáciou odôvodňujúcou prikázanie predmetných nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva alebo či sa domáha úhrady nákladov vynaložených na ňou tvrdené opravy a údržbu, a teda či má súd o ňou uplatňovanom nároku na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle rozhodnúť samostatnými výrokmi. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že „žalobkyňa sa domáhala vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle uplatnením si práva na zaplatenie peňažnej náhrady za uskutočnené investície do spoločnej nehnuteľnosti dvoma samostatnými výrokmi, o ktorých rozhodol vo výrokovej časti rozsudku, keďže dospel k záveru, že zo strany žalobkyne sa nejednalo len o argumentačnú podporu návrhu na prikázanie predmetných nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva, čo bolo medzi stranami nesporné. „Pokiaľ sa teda žalobkyňa návrhom na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle slova domáhala náhrady investícií, ktoré vynaložila počas trvania spoluvlastníckeho vzťahu so žalovanými 1/ a 2/, bolo podľa okresného súdu v prvom rade potrebné zistiť, či išlo o nevyhnutne vynaložené náklady na opravu a údržbu alebo či sa jednalo o také náklady na opravu a údržbu, ktoré nebolo nevyhnutné vynaložiť. Zdôraznil, že ak by jeden z podielových spoluvlastníkov vynaložil náklady na nevyhnutné opravy či údržbu nehnuteľnosti (v tomto prípade rodinného domu) a a) jednalo by sa o bežnú záležitosť, alebo b) nejednalo by sa o bežnú záležitosť, avšak ostatní podieloví spoluvlastníci by s nevyhnutnou opravou či údržbou rodinného domu vyslovili súhlas, investujúci podielový spoluvlastník by sa voči ostatným podielovým spoluvlastníkom mohol domáhať náhrady pomernej časti nákladov vynaložených na túto opravu či údržbu už za trvania spoluvlastníckeho vzťahu, pričom by sa v takom prípade nejednalo o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale o majetkové právo investujúceho podielového spoluvlastníka, uplatňované voči ostatným podielovým spoluvlastníkom. Na strane druhej, ak by jeden z podielových spoluvlastníkov vynaložil náklady na nevyhnutnú opravu či údržbu, pričom by nešlo o bežnú záležitosť a ostatní podieloví spoluvlastníci by s takouto nevyhnutnou opravou či údržbou rodinného domu nevyslovili súhlas, išlo by o neplatný právny úkon a investujúci podielový spoluvlastník by sa už za trvania podielového spoluvlastníctva mohol od ostatných podielových spoluvlastníkov domáhať vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 456 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ by jeden z podielových spoluvlastníkov vynaložil náklady na nie nevyhnutnú opravu či údržbu rodinného domu, ide vždy o záležitosť, ktorá nie je bežná a vyžaduje súhlas ostatných podielových spoluvlastníkov. Ak bol tento súhlas daný, závisí od obsahu dohody podielových spoluvlastníkov o spôsobe úhrady nákladov. Aj keď nebol spôsob úhrady nákladov nie nevyhnutnej, ale inak aspoň odsúhlasenej opravy či úpravy dohodnutý, investujúci podielový spoluvlastník sa môže domáhať náhrady nákladov od ostatných podielových spoluvlastníkov pomerne za použitia ustanovení § 74, § 137 ods. 1, § 138 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka už za trvania spoluvlastníckeho vzťahu, ibaže by bolo dohodnuté, že investujúci spoluvlastník sa takejto náhrady vzdáva. Ani tu však nejde o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale o majetkové právo investujúceho podielového spoluvlastníka. Ak niektorý podielový spoluvlastník vynaložil náklady na nie nevyhnutnú opravu alebo údržbu rodinného domu bez súhlasu alebo napriek nesúhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov, zo žiadneho zákonného ustanovenia nemožno vyvodit' povinnosť ostatných podielových spoluvlastníkov znášať za trvania spoluvlastníckeho vzťahu pomernú úhradu týchto nákladov. Ak však dôjde k zániku podielového spoluvlastníctva, na strane neinvestujúcich podielových spoluvlastníkov pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva alebo „pri inej

realizácii spoluvlastníckych podielov“, vzniká na strane neinvestujúcich podielových spoluvlastníkov neoprávnený majetkový prospech, a to vo výške zhodnotenia ich podielov v súvislosti s neohlásenou, neodsúhlasenou, nie nevyhnutnou opravou či úpravou. Z toho podľa okresného súdu vyplýva, že pokiaľ súd rozhoduje o riadnom návrhu na úhradu nákladov vynaložených na opravy alebo úpravy nehnuteľností, treba podrobne zistiť charakter týchto opráv a úprav, najmä či išlo o nevyhnutné opravy či údržby, či boli bežnou záležitosťou alebo nie a v zápornom prípade, či dali (v tomto prípade) žalované na ich vykonanie súhlas a či došlo k dohode o spôsobe úhrady týchto nákladov. Povinnosť tvrdenia vo vzťahu ku charakteru opráv a úprav, ako aj ich nevyhnutnosti zaťažuje žalobcu, ktorý navrhuje vykonať vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, a teda v zásade ho zaťažuje aj dôkazné bremeno na preukázanie, kedy a v akom rozsahu bola tá – ktorá investícia vykonaná a najmä aký bol charakter tejto investície, či sa jednalo o náklady na nevyhnutnú opravu a údržbu a nešlo pritom o bežnú záležitosť alebo naopak, či táto investícia nemala charakter nevyhnutnej opravy a údržby. Zároveň bolo povinnosťou žalobcu preukázať, či na tieto opravy, ktoré nezahrňovali nevyhnutné opravy, resp. údržbu, mal súhlas ostatných podielových spoluvlastníkov. V konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle je však podstatnou skutočnosťou tá skutočnosť, aby žalobca preukázal, že ako podielový spoluvlastník takéto opravy a úpravy uskutočnil a že nimi došlo k zhodnoteniu vyporiadávanej nehnuteľnosti. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že na základe uvedeného vyvstala v konaní otázka (keďže v konaní nebolo preukázané, že by investície mali charakter tzv. neodkladných, napriek tomu, že žalobkyňa to tvrdila najmä vo vzťahu k rekonštrukcii strechy, ani nebolo preukázané, že by ostatní podieloví spoluvlastníci dali s takýmito investíciami žalobkyňi súhlas), či prináleží žalobkyňi náhrada za investície, ktorými došlo k zhodnoteniu spoluvlastníckych podielov žalovaných v rozsahu rozdielu medzi cenou nehnuteľností pred zhodnotením (viď v čase nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu a vydania nehnuteľností do užívania žalobkyne) a v čase zrušenia podielového spoluvlastníctva. V prvom rade je teda podľa okresného súdu potrebné preukázať, či investície vykonané žalobkyňou mali charakter neodkladných investícií (tzv. rekonštrukčné a záchranné práce za účelom udržania stavu nehnuteľnosti a zamedzenia jej ďalšieho poškodenia, resp. zničenia a schátrania) a ak investície vykonané žalobkyňou tento charakter nemali, je potrebné preukázať, že ostatní podieloví spoluvlastníci s ich vynaložením súhlasili. Ak boli náklady vynaložené bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov, nevzniká podielovému spoluvlastníkovi, ktorý investície vynaložil, proti ostatným podielovým spoluvlastníkom právo na náhradu vynaložených prostriedkov v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, môže sa však voči ostatným podielovým spoluvlastníkom domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným podielovým spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich spoluvlastníckych podielov v dôsledku vynaloženej investície (§ 451 ods. 2, § 456 Občianskeho zákonníka), pričom ide o rozdiel medzi cenou spoluvlastníckeho podielu pred investíciou a po jej vynaložení.

1.6 V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa nepreukázala, ktoré z vykonaných rekonštrukčných prác mali charakter neodkladných investícií, rovnako ako vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2 nepreukázala, že by v prípade, že sa nejednalo o neodkladné investície, súhlas týchto podielových spoluvlastníčok mala. Z uvedeného je teda podľa okresného súdu možné konštatovať, že keďže nebola žalobkyňou preukázaná suma vynaložených investícií a ani súhlas žalovaných 1/, 2/ ako podielových spoluvlastníčok s nimi, nie je možné vynaložené prostriedky vyporiadať v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka titulom bezdôvodného obohatenia žalovaných 1/ a 2/ tým, že sa ich spoluvlastnícke podiely zhodnotili.

1.7 Vo vzťahu k argumentácii žalovaných, že peňažné prostriedky vynaložené na rekonštrukciu predmetných nehnuteľností boli vynaložené treťou osobou (nie žalobkyňou), okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že táto skutočnosť má/môže mať vplyv na posúdenie aktívnej vecnej legitímácie subjektu, ktorý môže vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaných 1/, 2/ požadovať. Uviedol, že tvrdenia „žalobkyne“, produkované v tomto smere, nie sú preukazujúcimi, naviac syn žalobkyne D. F. najprv uviedol, že finančné prostriedky vynaložené na rekonštrukciu predmetných nehnuteľností investoval on - následne na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 06.05.2024 vypovedal, že peniaze boli žalobkyne, pretože on nebol na tom dobre finančne. Výpoveď žalobkyne v korelácii s výpoveďou svedka, ktorý je jej synom evokuje podľa okresného súdu záver, že finančné prostriedky na rekonštrukciu predmetných nehnuteľností boli vynakladané tak žalobkyňou ako aj jej synom, došlo teda k ich zmiešavaniu a prelínaniu, keďže rekonštrukcia predmetných nehnuteľností trvala niekoľko po seba nasledujúcich rokov. Z vykonaného dokazovania však nevyplývalo, ktoré konkrétne

financie boli investované priamo žalobkyňou a ktoré čiastočne alebo v celosti jej synom. Je teda možné podľa okresného súdu ustáliť, že žalobkyňa je ako podielová spoluvlastníčka aktívne vecne legitimovaným subjektom na uplatnenie si práva na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle titulom zhodnotenia predmetných nehnuteľností.

1.8 Vo vzťahu k žalovanej 2/ vznesenej námietke premlčania, okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že je potrebné uviesť, že z tvrdenia svedka D. F. vyplýva, že k odovzdaniu predmetných nehnuteľností došlo po spísaní čestného prehlásenia N. B. – bratom žalovaných 1/ a 2/ dňa 20.10.2004. Následne malo dôjsť k prikročeniu k ich rekonštrukcii, ktorá mala trvať určité časové obdobie, „pričom svedok sa vo svojich výpovediach rôzni, keď najprv uvádzal ako dobu trvania rekonštrukčných prác 7 až 8 rokov, následne na pojednávaní konanom dňa 06.05.2024 uviedol 8 až 10 rokov a na otázku právneho zástupcu žalovanej 2/ uviedol, že „práce doteraz nie sú ukončené, ale vo všeobecnosti k ukončeniu rekonštrukcie mohlo dôjsť po nejakých 12-tich až 16-tich rokoch od odovzdania peňažných prostriedkov (zálohy na kúpnu cenu) N. B.. Na inom mieste svedeckej výpovede však svedok uvádza, že v roku 2007 bola predmetná domová nehnuteľnosť v zlom stave, z čoho podľa okresného súdu vyplýva, že ak by sa prišlo k rekonštrukcii predmetnej domovej nehnuteľnosti na konci roku 2007, rekonštrukcia by trvala maximálne do konca roku 2017. „Ak by sa súd priklonil k svedkom tvrdeným 10-tim rokom trvania rekonštrukcie, resp. ak by peňažné prostriedky boli N. B. prevzaté v zmysle jeho čestného vyhlásenia dňa 20.10.2004, tak po pripočítaní svedkom tvrdených 16-tich rokov trvania rekonštrukcie by rekonštrukcia mala byť ukončená dňa 20.10.2020“. Žalobkyňa si uplatnila právo na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle procesne prijateľným spôsobom v podaní zo dňa 05.09.2024, kde navrhla, aby súd pripustil zmenu petitu žaloby spočívajúcu v rozšírení žaloby, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 11.09.2024, z čoho podľa okresného súdu vyplýva, že od ukončenia rekonštrukcie až do uplatnenia práva žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle došlo k uplynutiu tak objektívne trojročnej, ako aj subjektívnej dvojročnej premlčanej doby (keďže žalobkyňa musela vedieť kto sú podieloví spoluvlastníci a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohacuje). Z uvedeného dôvodu okresný súd žalobu voči žalovanej 2/ pre uplynutie premlčacej doby na uplatnenie si práva žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle v časti náhrady nákladov (investícií) titulom bezdôvodného obohatenia zamietol. Zároveň okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku konštatoval, že „vo vzťahu k žalovanej 1/ žalobkyňa síce nepreukázala, ktoré konkrétne práce boli vykonané a za akú cenu, hoci to tvrdila v podaní zo dňa 05.09.2024, nepochybne však preukázala, že nehnuteľnosť zhodnotila tak, ako to vyplýva z predložených listinných dôkazov (potvrdenia o hodnote vykonaných prác, znaleckého posudku o určení ceny nehnuteľnosti). Žalovaná 1/ námietku premlčania nevzniesla a ani skutkové tvrdenia žalobkyne nepopierala a ňou predložené dôkazy nenamietala“. Vo vzťahu k žalovanej 1/ je teda podľa okresného súdu možné konštatovať, že právo žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle a uplatnenie si práva na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo preukázané, a preto okresný súd zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť žalobkyni titulom náhrady investícií zhodnocujúcich nehnuteľnosť sumu 4213,44 Eur, zodpovedajúcu výške jej spoluvlastníckeho podielu.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie sa žalobkyňa a aj žalované 1/ a 2/ (ďalej aj „žalované“) prostredníctvom svojich právnych zástupkyň odvolali. Žalobkyňa v úvode svojho odvolania zhrnula, v ktorých výrokoch odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie bola v konaní ako sporová strana úspešná (vo výrokoch I., II., V., VII. a VIII.) a v ktorých výrokoch bola v konaní ako sporová strana neúspešná (vo výrokoch III., IV., VI. a IX.) a uviedla, že odvolaním podaným v zákonnej lehote napáda v zmysle ust. § 359 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III., IV., VI. a vo výroku IX. z odvolacích dôvodov uplatnených podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP.

2.1 Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu uplatnenému v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, žalobkyňa v odvolaní uviedla, že súd prvej inštancie v odseku 18. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku konštatoval, že žalobkyňa je štátna občianka Maďarskej republiky, ktorá je členom Európskej únie a následne posudzoval, či má právomoc na prejednanie veci s cudzím prvkom, ako aj otázku rozhodného práva, neakceptoval však námietku žalobkyne, ktorá v konaní tvrdila a preukázala, že ako cudzí štátny príslušník neovláda slovenský jazyk, a to ani slovom a ani písmom a nedoručil jej v poradí druhý rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9C/9/2019-640 zo dňa 28.10.2024 preložený do E. N., „hoci sa jedná o rozsudok vydaný v konaní, v ktorom bola vo viacerých ohľadoch neúspešnou stranou sporu, a teda bolo potrebné, aby sa za účelom riadneho výkonu svojich procesných práv podrobne

oboznámila s odôvodnením rozsudku a aby posúdila, či proti nemu podá opravný prostriedok“. Uviedla, že v priebehu konania sa opakovane domáhala, aby jej súd doručoval dôležité písomnosti a podania v maďarskom jazyku, aby sa s nimi mohla ako sporová strana podrobne oboznámiť. Súd prvej inštancie jej námietku akceptoval a uznesením č. k. 9C/4/2019-213 zo dňa 05.11.2021 pribral do konania tlmočníka na tlmočenie z maďarského jazyka do jazyka slovenského a naopak. Pokiaľ ide o preklad písomností zo slovenského do maďarského jazyka, žalobkyňa v odvolaní uviedla, že súd prvej inštancie jej doručil preložené do maďarského jazyka vyjadrenie žalovaných 2/ a 3/ (teraz žalovaných 1/ a 2/) k žalobe a v poradí prvý rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9C/4/2019-327 zo dňa 12.09.2002. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/12/2023-397 zo dňa 25.01.2024 a v poradí druhý rozsudok vydaný Okresným súdom Lučenec v tejto veci jej okresný súd nedoručil preložené do maďarského jazyka; za porušenie práva na spravodlivý proces však žalobkyňa podľa obsahu odvolania považuje práve to, že jej nebol preložený do maďarského jazyka doručený v poradí druhý rozsudok Okresného súdu Lučenec, vydaný v tejto veci, a to rozsudok sp. zn. 9C/9/2019-640 zo dňa 28.10.2024. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní uviedla, že „skorší (v poradí prvý) rozsudok okresného súdu, na základe ktorého bola v konaní úspešná, a teda nemala právo podať proti nemu opravný prostriedok, jej bol doručený preložený do maďarského jazyka. Po doručení v poradí druhého rozsudku vydaného okresným súdom v tejto veci, vyhotoveného v slovenskom jazyku sa u asistentky sudcu informovala, či má očakávať doručenie tohto rozsudku v preklade do maďarského jazyka. Bola jej poskytnutá informácia, že nie a že to, že jej bol doručený rozsudok v slovenskom jazyku súd nepovažuje za porušenie jej procesných práv, preto podala odvolanie už po doručení písomného vyhotovenia tohto rozsudku v slovenskom jazyku. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní ďalej uviedla, že „v krátkej lehote 12 pracovných dní si nevedela ani na vlastné náklady zabezpečiť preklad rozsudku, ktorý má 22 strán, do maďarského jazyka, preto nemohla kvalifikovane prejednať vec so svojou právnou zástupkyňou za účelom podania odvolania. Takýmto postupom súdu prvej inštancie jej bolo odňaté právo na konanie v materinskom jazyku“.

2.2 Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu uplatnenému v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP, žalobkyňa v odvolaní prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že súd prvej inštancie nevykonal ňou navrhnutý dôkaz prehratím zvukovej nahrávky vyhotovenej svedkom D. F. (synom žalobkyne) z rozhovoru medzi ním a žalovanou 2/ C. H. B., „na ktorej zvukovej nahrávke je zachytené vyjadrenie žalovanej 2/ C. H. B., ktorým C. H. B. potvrdila, že dostala zálohu na predaj svojho ideálneho spoluvlastníckeho podielu k spoločnej nehnuteľnosti (ktorá je predmetom sporu), ktorú zálohu v sume 50.000,- Sk (predstavujúcu polovicu dojednanej kúpnej ceny za celú nehnuteľnosť) odovzdala žalobkyňa bratovi žalovanej 2/ N. B.. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní uviedla, že keďže odstupujúci podieloví spoluvlastníci majú pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva právo na vyplatenie protihodnoty svojich spoluvlastníckych podielov, bolo a je relevantné zohľadniť, že žalobkyňa už v minulosti v dobrej viere zaplatila zálohu z kúpnej ceny za spoluvlastnícke podiely žalovaných 1/ a 2/ (a pôvodne aj žalovaného 3/) v celkovej výške 50.000,- Sk a túto v rozsahu zodpovedajúcom veľkosti spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ odpočítať od všeobecnej hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ v čase zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Uviedla, že jej návrh na odpočítanie zálohy od všeobecnej hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/, určenej Znaleckým posudkom č. 8/2024, vyhotoveným znalcom P. L., súd prvej inštancie neakceptoval s odôvodnením, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojho tvrdenia, že záloha z kúpnej ceny v sume 50.000,- Sk bola žalobkyňou uhradená N. B. v súvislosti so zamýšľaným predajom nehnuteľností, ktorú sú predmetom sporu (nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX) a že z tejto sumy N. B. (brat žalovaných 1/ a 2/) vyplatil aj svojich súrodencov – žalované 1/ a 2/. Súd prvej inštancie bol podľa žalobkyne povinný vyhodnotiť vykonané dôkazy v ich vzájomnej súvislosti a zohľadniť pritom všetko čo v konaní vyšlo najavo so zreteľom na to, že žiadny z vykonaných dôkazov nemá vopred predpísanú dôkaznú silu. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní ďalej uviedla, že za účelom preukázania svojho tvrdenia o odovzdaní zálohy z kúpnej ceny N. B., súdu prvej inštancie predložila a súd prvej inštancie vykonal nasledovné dôkazy: skutkové tvrdenie žalobkyne v žalobe, čestné prehlásenie N. B. zo dňa 20.10.2004 s jeho úradne osvedčeným podpisom, v ktorom N. B. prehlásil, že od žalobkyne (budúcej kupujúcej) prevzal zálohu z kúpnej ceny vo výške 50.000,- Sk aj za ostatných podielových spoluvlastníkov (žalované 1/ a 2/) na základe ich ústneho súhlasu, kúpnu zmluvu uzatvorenú medzi žalobkyňou a N. B. v priebehu súdneho konania, predmetom ktorej bol spoluvlastnícky podiel N. B., „v ktorej N. B. potvrdil prevzatie zálohy z kúpnej ceny“, list vlastníctva č. XX, k. ú. C., z ktorého v spojení s predloženou katastrálnou mapou vyplýva, že rodinný dom zapísaný na LV č. XX sa nachádza oproti rodinnému domu žalobkyne, výsluch svedka D. F. - syna

žalobkyne. V nadväznosti na uvedené žalobkyňa v odvolaní uviedla, že v konaní pred súdom prvej inštancie opakovane navrhla vykonanie dokazovania prehratím zvukového záznamu vyhotoveného D. F. z jeho rozhovoru so žalovanou 2/ C. H. B., „keď a) na uvedený dôkaz poukázala v bode 5. svojho písomného vyjadrenia zo dňa 30.09.2020, keď b) na uvedený dôkaz poukázala dňa 01.10.2020 doručením trestného oznámenia podaného na C. H. B., v ktorom poukazovala na existenciu zvukovej nahrávky, ktorá žalovanú 2/ usvedčuje z toho, že voči súdu vedome vo svojom vyjadrení uvádzala zavádzajúce údaje a nepravdy, keď c) na uvedený dôkaz poukázal pri svojom výsluchu na pojednávaní dňa 09.03.2022 svedok D. F., ktorý uviedol: Darmo som žalovanej 2/ vysvetľoval v akom stave sa nehnuteľnosť nachádzala, keď nám ju predali a ako môže žiadať výplatu z hodnoty nehnuteľnosti v stave ako nehnuteľnosť vyzerá v súčasnosti, keď do jej opravy nič neinvestovala a neodpracovala pri prácach vykonaných na jej rekonštrukcii ani hodinu. Potom už uznala aj to, že ona vlastne prevzala ten podiel zo sumy 50.000,- Sk, pričom do svojho vyjadrenia k žalobe napísala, že neprevzala žiadne peniaze. Súčasne povedala, že keď ja dokážem, že som peniaze odovzdal tak, že mi ich vrátia, pričom doplnil: Ja som si urobil nahrávku z rozhovoru so žalovanou 2/ v maďarskom jazyku, keď d) na uvedený dôkaz svedok D. F. opätovne poukázal pri svojom výsluchu na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 06.05.2024, kde uviedol: Taktiež môžem povedať, že som nahral telefonický rozhovor so žalovanou, opravujem nahral som rozhovor so žalovanou, tu prítomnou pani B. bez jej súhlasu, kde ona potvrdzuje, že svoj podiel z mnou vyplatenej sumy dostala. Ak s tým súd bude súhlasiť, môžem to prehrať aj teraz. Môže sa k tomu vypočuť aj brat žalovanej, či nejaké peniaze z toho on sestrem dal, keď e) žalobkyňa v bode 24. písomného vyjadrenia k (v poradí prvému) odvolaniu žalovanej 2/ uviedla, že prevzatie zálohy aj zo strany žalovanej 2/ vie preukázať prehratím zvukového záznamu, keď f) žalovaná 2/ pri svojom výsluchu ako sporová strana na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 06.05.2024 uviedla: „Do záhrady chodili môj švager, nehnuteľnosť sme dovolili užívať synovi žalobkyne, ktorý si tam umiestnil nejaký tovar, nejaké sklo. Ja som dlhý čas bola v zahraničí, splnomocnila som na vyporiadanie majetkových vecí švagra, sestrinho manžela. My sme mali úmysel predať dom, ale vždy sa jednalo len o ten dom, ktorý je predmetom tohto konania. My sme iný dom predať nechceli.“ V nadväznosti na uvedené žalobkyňa v odvolaní uviedla, že súd prvej inštancie musel na základe vyhodnotenia v konaní vykonaných dôkazov (ktoré vykonal bez prehratia zvukového záznamu) dospieť k záveru, že čestné prehlásenie spísané N. B., bratom žalovaných 1/ a 2/, sa týkalo predmetu sporu napriek nesprávne uvedenému číslu listu vlastníctva v tomto čestnom prehlásení. Poukázala na to, že „žalovaná 2/ v reakcii na otázku právnej zástupkyne žalobkyne na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 06.05.2024 potvrdila, že iný dom ako ten čo je oproti domu žalobkyne predávať nechceli. Pri zákonom hodnotení vykonaných dôkazov v ich vzájomných súvislostiach nemohol súd prvej inštancie vyhodnotiť podľa žalobkyne svedeckú výpoveď a tvrdenie žalovanej 2/ ako dôveryhodné, pretože bolo v rozpore s inými vykonanými dôkazmi (s čestným prehlásením N. B., s kúpnu zmluvou uzatvorenou s N. B., s výpoveďou svedka D. F., s tvrdeniami žalobkyne). Súd prvej inštancie mal mať podľa žalobkyne pochybnosti o dôveryhodnosti výpovede žalovanej 2/ C. H. B. a v tejto situácii mal vykonať dôkaz prehratím zvukovej nahrávky, „ktorú žalobkyňa riadne označila a vykonanie tohto dôkazu nechala na posúdení súdu“. Pokiaľ tak súd prvej inštancie neurobil a bez predloženia akýchkoľvek iných dôkazov na podporu dôveryhodnosti výpovede žalovanej 2/, výpoveď žalovanej 2/ bez výhrad akceptoval, pričom nevykonal navrhnutý dôkaz prehratím zvukového záznamu, ktorý bol dôležitý pre rozhodnutie vo veci samej, naplnil svojím postupom odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP. Nad rámec uvedeného žalobkyňa vo vzťahu k uvedenému dôkazu v odvolaní ešte dodala, že tento dôkaz zachytávajúci autentický rozhovor D. F. a žalovanej 2/ C. H. B. je dôveryhodnejším dôkazným prostriedkom ako napr. výsluch N. B., ktorý vo svojom čestnom prehlásení s overeným podpisom už v roku 2004 uviedol, že zálohu prevzal aj za svoje sestry a ktorý prevzatie zálohy potvrdil aj v kúpnej zmluve. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní zdôraznila, že „keďže už v minulosti odovzdala žalovaným 1/ a 2/ zálohu z hodnoty ich spoluvlastníckych podielov, navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. a IV. zmenil tak, že 1/3-inu zo sumy 50.000,- Sk (ktorá predstavuje sumu 16.666,67 Sk a po prepočte na menu Eur sumu 553,23 Eur) odpočíta od všeobecnej hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2 (ktorá všeobecná hodnota spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ predstavuje sumu 4.766,66 Eur) a zaviazá žalobkyňu zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ titulom náhrady za ich spoluvlastnícke podiely každej sumu vo výške 4.213,43 Eur, „avšak len v nadväznosti na výrok V. a VI. rozsudku, tak ako ich navrhuje žalobkyňa, resp. so zohľadnením jej odvolacích námietok voči nesprávnemu zisteniu skutkového stavu“.

2.3 Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu uplatnenému žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, žalobkyňa v odvolaní prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že pokiaľ ide o skutkové

zistenia týkajúce sa odovzdania zálohy na zamýšľanú kúpu spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ v celkovej výške 50.000,- Sk (spolu so spoluvlastníckym podielom N. B.) namieta, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď sa „nekriticky priklonil len ku stanovisku žalovanej 2/“. Tiež namieta skutkové zistenia súdu prvej inštancie, vyvedené z vykonaného dokazovania ohľadne zistenia všeobecnej hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/, z ktorých mala žalobkyňa žalované 1/ a 2/ ako ich podielová spoluvlastníčka vyplatiť, „keď súd tak rozhodol v spojitosti so zamietnutím žalobného návrhu žalobkyne na zohľadnenie investícií vynaložených z jej výlučného majetku“. V nadväznosti na uvedené žalobkyňa v odvolaní uviedla, že do sumy 4.766,66 Eur (ako hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovanej 1/ a žalovanej 2/, každej o veľkosti 4/36) sú zo všeobecnej hodnoty dotknutých nehnuteľností v celkovej sume 42.900,- Eur, určenej Znaleckým posudkom č. 8/2024, vyhotoveným znalcom P. A. L. zahrnuté aj hodnoty hnutel'nych vecí, ktoré netvorí a nikdy netvorili podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/. V uvedenej súvislosti poukázala žalobkyňa v odvolaní na ust. § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa znenia ktorého „súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť od nej oddelené bez toho, aby sa tým vec znehodnotila“ a tiež na ust. § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa znenia ktorého „príslušenstvom veci sú veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené na to, aby sa s hlavnou vecou trvale užívali“. Uviedla, že do hodnoty dotknutých nehnuteľností sa premietla aj hodnota nasledovných hnutel'nych vecí: sporák elektrický s elektrickou rúrou a keramickou platňou, umývačka riadu, chladnička alebo mraznička, odsávač pár, drezové umývadlo nerezové alebo plastové, kuchynská linka s materiálom na báze dreva, vaňa plastová s vírivkou, umývadlo, nerezová páková batéria so sprchou, nerezové batérie, elektrický kozub s vyhrievacou vložkou, vstavané skrine, ktorých hodnotu stanovil znalec na sumu 1.325,- Eur. Jedná sa o hnutel'né veci, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalobkyne a súčasťou predmetného rodinného domu sa stali ich zakúpením z výlučných prostriedkov žalobkyne, avšak sú oddeliteľné od hlavnej veci, ktorej súčasťou sa stali a môžu byť samostatným predmetom práva. „Okrem toho sa jedná o veci s relatívne krátkou životnosťou, ktoré sú v domácnostiach bežne vymieňané za novšie“. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2280/2012 zo dňa 25.09.2012, kde Najvyšší súd ČR uvádza: „Dovolací súd však vychádza z ustálenej judikatúry a literatúry, ktorá bola od doby jeho účinnosti vytvorená a ktorá v tejto otázke podáva jasné riešenie. Z neho vyplýva, že ak je spojenie súčasti veci s hlavnou vecou tak úzke, že nemôže byť reálne oddelená alebo môže byť oddelená len nehospodárnym spôsobom, ide o nesamostatnú súčasť veci, ktorá zdieľa osud hlavnej veci, pretože nemôže byť samostatným predmetom práva“.

2.4 Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu uplatnenému žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, žalobkyňa v odvolaní ďalej uviedla, že súd prvej inštancie zahrnul do všeobecnej hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ aj „drobné stavby“, ktoré nie sú neoddeliteľnou súčasťou inej nehnuteľnosti, sú samostatným predmetom práva a nepatria do podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/. Jedná sa o dvojkridlovú oceľovú bránu pri vstupe na pozemok, ktorá je vo výlučnom vlastníctve žalobkyne ako vec nadobudnutá originálnym spôsobom v roku 2010 a podľa znaleckého posudku jej všeobecná hodnota je 287,82 Eur, ďalej sa jedná o spevnené plochy vonkajšej terasy, ktorých všeobecná hodnota podľa znaleckého posudku je 628,62 Eur, spevnenú plochu pod vonkajším bazénom, ktorej všeobecná hodnota podľa znaleckého posudku je 445,51 Eur, chodník, ktorého všeobecná hodnota podľa znaleckého posudku je 273,84 Eur, žumpu, ktorej všeobecná hodnota podľa znaleckého posudku je 1.786,19 Eur; postavené v roku 2015. Zdôraznila, že „stavba nie je súčasťou pozemku a spevnené plochy a komunikácie súdna prax považuje za samostatný predmet práva a nie za súčasť pozemku“. Ďalej sa podľa žalobkyne jedná o dreváreň, postavenú v roku 2010, nachádzajúcu sa v zadnej časti dvora na parcele č. 385/1, ktorej všeobecná hodnota podľa znaleckého posudku je 578,57 Eur, pričom je stavba drevárne vo výlučnom vlastníctve žalobkyne a je nadobudnutá originálnym spôsobom.

2.5 Nesprávne skutkové zistenia sa podľa žalobkyne týkajú aj záverov súdu prvej inštancie o čase vynaloženia jednotlivých investícií a toho, ktoré z investícií boli nevyhnutné na zachovanie celistvosti a bezpečnosti stavby – predmetného rodinného domu. Súd prvej inštancie vynechal podľa žalobkyne v procese hodnotenia vykonaných dôkazov obsah Znaleckého posudku č. 8/2024, vyhotoveného znalcom P. A. L., ktorý bol v konaní vykonaný ako dôkaz, preto je odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa žalobkyne nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Zdôraznila, že k tomuto dôkazu neboli zo strany žalovaných 1/ a 2/ vznesené žiadne námietky; súd prvej inštancie považoval tento znalecký posudok a v ňom uvedené skutočnosti za nesporné (odsek 30. odôvodnenia

rozsudku). Vo vzťahu k odvolacím námietkam týkajúcim sa nesprávnych skutkových zistení súdu prvej inštancie ohľadom investícií nevyhnutných na zachovanie podstaty a bezpečnosti predmetnej domovej nehnuteľnosti a možnosti jej využitia na účel, na ktorý bola určená, žalobkyňa v odvolaní uviedla, že pôvodná stavba rodinného domu bola realizovaná v roku 1950 a podľa znaleckého posudku pozostávala zo vstupnej predsiene, izby, kuchyne, kúpeľne a WC. Na pôvodnej stavbe rodinného domu sa podľa znaleckého posudku realizovala nová sedlová strecha („pôvodná azbestová strecha bola poškodená a musela byť so zvýšenými nákladmi odstránená, nakoľko predstavovala riziko pre životné prostredie a zdravie okolia“) s nižším sklonom, krytinou z asfaltových šindľov a debnení zo sadrokartónu. K nevyhnutným výdavkom patrili investície do klampiarskych konštrukcií, výdavky súvisiace s výmenou vstupných dverí a okien, realizované v roku 2013 a 2017, nová elektroinštalácia realizovaná v roku 2015, rozvod studenej a teplej vody realizovaný v roku 2015, napojenie na studňu a odkanalizovanie žumpy realizované v roku 2013. Zo znaleckého posudku č. 8/2024, vyhotoveného znalcom P. A. L. je podľa žalobkyne možné zistiť hodnotu týchto investícií, ako aj ich cenový podiel na celej stavbe. Zdôraznila, že uniesla dôkazné bremeno pokiaľ ide o preukázanie charakteru a výšky investícií do predmetného rodinného domu, ako aj času ich realizácie. Súd prvej inštancie dospel podľa žalobkyne na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam ohľadne (ne/existencie) súhlasu s rekonštrukciou dotknutého rodinného domu zo strany ostatných podielových spoluvlastníkov. Zdôraznila, že všetky investície, ktoré boli na dome realizované, súviseli výlučne s opravou, údržbou a modernizáciou predmetnej nehnuteľnosti. Ohľadne práv a povinností vyplývajúcich z podielového spoluvlastníctva, žalobkyňa v odvolaní uviedla, že v zmysle § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rozhodujú podieloví spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti ich podielov. „Ak by sa jednalo o dôležitú zmenu spoločnej veci, môžu sa prehlasovaní podieloví spoluvlastníci obrátiť na súd, aby o zmene rozhodol“. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní uviedla, že žalované 1/ a 2/ majú spoločne 8/36-inový spoluvlastnícky podiel k spoločnej nehnuteľnosti a žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou so spoluvlastníckym podielom XX/XX-XXX, teda má väčšinový spoluvlastnícky podiel. Žalované 1/ a 2/ mali podľa žalobkyne menšinový spoluvlastnícky podiel aj v čase realizácie väčšiny opráv, úprav a investícií do predmetného rodinného domu. „Žalované 1/ a 2/ sa v priebehu trvania spoluvlastníckeho vzťahu so žalobkyňou neobrátili na súd ako prehlasované podielové spoluvlastníčky a nenamietali vykonanie údržby, opráv alebo výšku nákladov vynaložených na rekonštrukciu predmetného rodinného domu a príslušných pozemkov („predmetných nehnuteľností“)“. Za daného skutkového stavu je skutkové zistenie súdu prvej inštancie o tom, že žalobkyňa realizovala investície do predmetného rodinného domu (bez ohľadu na ich charakter) bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov podľa žalobkyne nesprávne, nevyplývajúce z vykonaného dokazovania. Súd prvej inštancie pri vyvodzovaní skutkových záverov musel podľa žalobkyne zohľadniť aj veľkosť spoluvlastníckych podielov žalobkyne a žalovaných. „Súhlas podielových spoluvlastníkov je totiž daný vtedy, ak je daný súhlas ich nadpolovičnej väčšiny, čo v konaní vyvrátené nebolo“. Preukázanie nesúhlasu podielovej spoluvlastníčky so spoluvlastníckym podielom o veľkosti X/XX-XXX s investíciami žalobkyne do dotknutej nehnuteľnosti, nie je podľa žalobkyne dôkazom o absencii súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov“. Zdôraznila, že ak chcel súd prvej inštancie rozhodnúť spôsobom, že nárok žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, tak ako ho žalobkyňa navrhla, nebude akceptovať, od čoho sa v tomto type konaní mohol odkloniť, musel pri vyhodnotení dôkazov, skutkových zistení a následnom právnom posúdení veci zohľadniť vyššie uvedené skutočnosti, týkajúce sa výkonu práv a povinností podielových spoluvlastníkov. Rozsudok súdu prvej inštancie je podľa žalobkyne v tejto časti nepreskúmateľný aj z toho dôvodu, že pokiaľ ide o žalovanú 1/, súd prvej inštancie v odseku 38. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že vo vzťahu k žalovanej 1/ je možné konštatovať, že právo žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle a právo žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo voči žalovanej 1/ preukázané, a preto uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 4.213,44 Eur, zodpovedajúcu výške jej spoluvlastníckeho podielu. V nadväznosti na uvedené žalobkyňa v odvolaní uviedla, že „ak je to tak, potom sú jej výhrady týkajúce sa nesprávnych skutkových zistení uvedené v odvolaní, ktoré považuje za dôvodné irelevantné, pretože súd prvej inštancie považoval voči žalovanej 1/ jej nárok na zaplatenie (náhradu) investícií vo výške 4.213,44 Eur za preukázaný a podložený dôkazmi“. Napriek tomu však na tomto odvolacom dôvode (na odvolacom dôvode uplatnenom podľa § 365 ods. písm. f) CSP) trvá, nakoľko z odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku nie je podľa jej názoru jednoznačne zrejmé, či a ako súd prvej inštancie vyššie uvedené skutočnosti pri svojom rozhodovaní, riadiac sa nesprávnym právnym posúdením veci ohľadne vyhodnotenia vznesenej námietky premlčania, zohľadnil.

2.6 Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu uplatnenému žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, žalobkyňa v odvolaní prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to najmä pokiaľ ide o posúdenie vznesenej námietky premlčania. V uvedenej súvislosti poukázala žalobkyňa v odvolaní na záverečnú reč žalovanej 2/, prednesenú žalovanou 2/ na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie/, v rámci ktorej žalovaná 2/ prostredníctvom právneho zástupcu uviedla, že už v skoršom odvolacom konaní vzniesla námietku premlčania ohľadne náhrady za vykonané investície, ktoré boli žalobkyňou vynaložené bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov, a teda žalobkyňa sa nemôže domáhať vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, ale mohla by sa domáhať len vydania bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie sa podľa žalobkyne dopustil pri posúdení vznesenej námietky premlčania nesprávnych skutkových a právnych záverov, a to ohľadne absencie súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov s opravou, údržbou a rekonštrukciou predmetného rodinného domu, ktoré nesprávne skutkové a právne závery prevzal z tvrdenia žalovanej 2/, pričom opomenul, že nesúhlas žalovanej 2/, ktorá má spoluvlastnícky podiel v rozsahu X/XX-XXX, nepreukazuje skutočnosť, že žalobkyňa konala bez súhlasu väčšiny podielových spoluvlastníkov. Skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia otázky rozhodovania väčšinou hlasov podielových spoluvlastníkov nie sú podľa žalobkyne správne, preto zakladajú dôvodnosť podaného odvolania. V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní uviedla, že žalovaná 2/ vo svojom odvolaní proti v poradí prvému rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 9C/4/2019-327 zo dňa 25.11.2022 vzniesla námietku premlčania ohľadne náhrady za vykonané investície. Z toho podľa žalobkyne vyplýva, že Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd druhej inštancie, sa s touto námietkou (s námietkou premlčania) pri rozhodovaní o odvolaní žalovanej 2/ už zaoberal, „kedy posudzoval aj výhradu žalobkyne, že táto námietka nebola vznesená dôvodne a že jej vznesenie je v rozpore s dobrými mravmi“. Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/12/2023 zo dňa 25.01.2024 podľa žalobkyne nevyplýva, že by odvolací súd považoval nárok žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle a nárok žalobkyne na zohľadnenie investícií za premlčaný. Žalovaná 2/ vznesenú námietku premlčania odôvodnila tým, že nárok žalobkyne na náhradu investícií sa premlčal z toho dôvodu, že sa jednalo o bezdôvodné obohatenie, ktorého vydania sa žalobkyňa domáhala po uplynutí premlčacej doby. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie podľa žalobkyne jednoznačne vyplynulo, že k významnému zhodnoteniu predmetu konania došlo výlučne z finančných prostriedkov žalobkyne ako väčšinovej podielovej spoluvlastníčky. Takto došlo aj k zhodnoteniu spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/, čo sa prejavilo na ich všeobecnej hodnote stanovenej znalcom v Znaleckom posudku č. 8/2024 na sumu 4.766,66 Eur. Nesprávne právne posúdenie vznesenej námietky premlčania súdom prvej inštancie vyplýva podľa žalobkyne z nesprávneho právneho posúdenia (ne)existencie súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov s investíciami žalobkyne do predmetnej nehnuteľnosti a nesprávneho právneho posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby, ktorá nemôže začať plynúť skôr, než k bezdôvodnému obohateniu dôjde. Nárok žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle nemožno podľa žalobkyne posúdiť bez výhrad ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia; k bezdôvodnému obohateniu žalovaných 1/ a 2/ na úkor žalobkyne by nedošlo samotnou investíciou, ale až jej premietnutím do zhodnotenia spoluvlastníckeho podielu žalovaných 1/ a 2/ „a ten je zjavný a definitívne vyčísliteľný až v čase, kedy dochádza k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva“.

2.7 V závere odvolania žalobkyňa uviedla, že nepovažuje za správne právne posúdenie investícií ako bezdôvodné obohatenie a uplatňuje si ich zaplatenie titulom vyporiadania v širšom rozsahu (v širšom slova zmysle) založenom na princípoch, na ktoré poukázal súd prvej inštancie v odseku 32. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku. Vznesenú námietku premlčania považuje za vznesenú nedôvodne a jej akceptáciu zo strany súdu prvej inštancie za nesprávne právne posúdenie veci. Ak súd prvej inštancie nemienil uznať jej nárok na zohľadnenie investícií, ktoré podstatne zvýšili hodnotu spoločnej veci, mal určiť výšku odplaty za spoluvlastnícke podiely žalovaných 1/ a 2/ so zohľadnením kritérií a na základe riadnych skutkových zistení, na ktoré poukázala v čl. 6.2 odvolania, t. j. mal zahrnúť do ceny spoluvlastníckeho podielu len hodnotu tých vecí, ktoré tvoria spoločné vlastníctvo a mal vylúčiť veci nadobudnuté výlučne žalobkyňou (hnuteľné veci, drobné stavby). Uviedla, že podaným odvolaním sa domáha rozhodnutia v súlade s odvolacím návrhom uvedeným v čl. 3 bod 7 odvolania, kde navrhla, aby odvolací súd rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch III., IV., VI. a IX. zmení a vydá rozsudok:

III. Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej 1/ na vyrovnanie zaniknutého podielového spoluvlastníctva sumu 4.213,44 Eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej 2/ na vyrovnanie zaniknutého podielového spoluvlastníctva sumu 4.213,44 Eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VI. Žalovaná 2/ je povinná zaplatiť žalobkyni 4.213,44 Eur titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IX. Žalovaná 2/ je povinná nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % z návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania vydaného vyšším súdnym úradníkom.

X. Žalované 1/ a 2/ sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Žalované 1/ a 2/ v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie uviedli, že odvolaním napádajú výroky V., VII. a VIII. rozsudku súdu prvej inštancie; v ostatných výrokoch rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním nenapádajú. Odvolanie odôvodnili žalované odvolacími dôvodmi uplatnenými v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP (podľa znenia ktorého konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (podľa znenia ktorého súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP (podľa znenia ktorého rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Uviedli, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej súd zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav a dochádza k nej vtedy, ak súd na zistený skutkový stav nepoužije (neaplikuje) správny právny predpis, alebo ak síce na zistený skutkový stav aplikuje správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretuje, alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodí nesprávne právne závery.

3.1 Vo vzťahu k výrokom V. a VIII. rozsudku súdu prvej inštancie, žalované 1/ a 2/ v odvolaní uviedli, že „súd prvej inštancie si na základe vykonaného dokazovania ustálil to, že žalobkyňa investovala do predmetnej domovej nehnuteľnosti, čo však nezodpovedá skutočnosti a nevyplýva to ani z vykonaného dokazovania. Zdôraznili, že do predmetnej domovej nehnuteľnosti investovala výlučne a len tretia osoba, a to syn žalobkyne - svedok D. F., ktorý v predmetnom rodinnom dome dlhodobo býva so svojou rodinou, a ktorý na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 09.03.2022 výslovne uviedol, že on zaplatil zálohu z kúpnej ceny, doteraz do predmetnej nehnuteľnosti investoval nemalé finančné prostriedky, on z nej urobil moderný dom. Pokiaľ svedok D. F. na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 06.05.2024 diametrálne zmenil svoju výpoveď, pričom zrazu tvrdil, že na zálohu na kúpnu cenu mu požičala peňažné prostriedky matka (žalobkyňa), uvedené tvrdenie svedka D. F. je podľa žalovaných špekulatívne a ničím nepodložené. „Pokiaľ boli investície do predmetného rodinného domu financované treťou osobou (D. F.) a nie podielovým spoluvlastníkom (žalobkyňou), nemôže sa tento podielový spoluvlastník voči ostatným podielovým spoluvlastníkom domáhať vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, a teda nemôže žiadať od ostatných (odstupujúcich) podielových spoluvlastníkov, aby mu nahradili tieto investície a nemôže tiež žiadať započítať údajné zaplatenie zálohy na spoluvlastnícky podiel. V nadväznosti na uvedené žalované v odvolaní uviedli, že pokiaľ by aj boli tieto investície realizované priamo žalobkyňou, čo však v konečnom dôsledku nevyplýva z vykonaného dokazovania, tak žalovaná 1/ tiež vznáša námietku premičania ohľadne náhrady za vykonané investície do predmetného rodinného domu. V uvedenej súvislosti poukázali žalované v odvolaní na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1644/2005, kde Najvyšší súd ČR uvádza: „Na účely vyporiadania investícií treba rozlišovať prípady, keď sú investície vykonané so súhlasom (hoci aj konkludentným) spoluvlastníkov (§ 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka) alebo bez tohto súhlasu. V prípade, že ostatní podieloví spoluvlastníci súhlasia s nákladmi vynaloženými jedným alebo viacerými spoluvlastníkmi na spoločnú vec, teda ide o dohodu o hospodárení so spoločnou vecou, investujúci podielový spoluvlastník má proti ostatným podielovým spoluvlastníkom právo na náhradu vynaložených prostriedkov (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak boli náklady vynaložené bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov, toto právo mu nevzniká, môže sa však domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným podielovým spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich podielov v dôsledku vynaloženej investície (§ 451 ods. 2, § 456 Občianskeho zákonníka); ide o rozdiel medzi cenou podielu pred investíciou a po jej vynaložení“. V nadväznosti na uvedené žalované v odvolaní uviedli, že berúc do úvahy fakt, že rekonštrukčné práce boli vykonané bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov, plynutie premičacej doby sa spravuje ustanovením § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Poukázali na to, že žalovaná 2/ kvalifikovane vzniesla námietku premičania ešte v odvolaní zo dňa 25.11.2022, podanom proti v poradí prvému rozsudku okresného súdu, vydanému

v tejto veci. Zdôraznili, že v danom prípade sa jedná o „nútené nerozlučné procesné spoločenstvo“, a preto žalovanou 2/ vznesená námietka premlčania v zásade zaväzuje aj žalovanú 1/. Vzhľadom na uvedený charakter procesného spoločenstva žalovaných 1/ a 2/ neobstojí podľa žalovaných záver súdu prvej inštancie, že žalovaná 1/ námietku premlčania nevzniesla, že nepoprela skutkové tvrdenia žalobkyne a že nenamietala žalobkyňou predložené dôkazy, nakoľko toto vykonala žalovaná 2/ a žalovanou 2/ vznesená námietka premlčania sa týkala celkových investícií do predmetného rodinného domu, netýkala sa výlučne (len) žalovanej 2/ a jej spoluvlastníckeho podielu, preto mal súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v časti o zaplatenie sumy 4.213,44 Eur titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle zamietnuť aj voči žalovanej 1/.

3.2 Žalované v odvolaní ďalej uviedli, že na odvolaní napadnutý výrok V. nadväzuje výrok VIII., týkajúci sa trov konania, vo vzťahu ku ktorému navrhujú, aby ho odvolací súd zmenil a rozhodol tak, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej 1/ trovy konania v rozsahu 100 % z návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva s širšom slova zmysle, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania, vydaného vyšším súdnym úradníkom (súdu prvej inštancie). Vo vzťahu k výroku VII. odvolaní napadnutého rozsudku žalované v odvolaní uviedli, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že vyporiadavaná nehnuteľnosť nie je reálne deliteľná a že prikázanie predmetnej nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyne je najúčelnejší a najpraktickejší spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva s preukázaním schopnosti žalobkyne zaplatiť ostatným (odstupujúcim) podielovým spoluvlastníkom primeranú náhradu za ich spoluvlastnícke podiely. Súd prvej inštancie v odseku 42. odôvodnenia odvolaní napadnutého rozsudku uviedol, že žalobkyňa bola v konaní úspešná pokiaľ ide o zrušenie podielového spoluvlastníctva a prikázanie veci do jej výlučného vlastníctva, preto jej v tejto časti priznal náhradu trov konania. O trovách konania mal však súd prvej inštancie rozhodnúť podľa žalovaných 1/ a 2/ tak, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania v rozsahu 100 %, nakoľko predmetné nehnuteľnosti bez akéhokoľvek hradenia nájomného niekoľko rokov užíva syn žalobkyne, žalované k predmetným nehnuteľnostiam už niekoľko rokov nemajú prístup, napriek tomu im žalobkyňa nebola ochotná a stále nie je ochotná z titulu vyporiadania podielového spoluvlastníctva uhradiť sumy určené znaleckým posudkom, zodpovedajúce hodnote ich spoluvlastníckych podielov. V uvedenej súvislosti žalované v odvolaní zdôraznili, že predmetný spor nevznikol z toho dôvodu, že by žalované neboli ochotné zrušiť podielové spoluvlastníctvo, resp. že by v ňom chceli zotrvať, ale kvôli tomu, že otázka vyporiadania podielového spoluvlastníctva bola sporná. V uvedenej súvislosti poukázali ďalej žalované v odvolaní na postoj žalobkyne v priebehu celého konania, „ktorá nemala záujem uhradiť žalovaným v podstate žiadnu čiastku z titulu vyporiadania“. V prejednávanej veci je podľa žalovaných zjavné, že žalobkyňa, resp. syn žalobkyne sa protiprávnym konaním zmocnil užívania celého rodinného domu, tento stav naďalej so žalobkyňou udržiavajú, majú prospech zo svojho nepoctivého správania sa a porušenia práv žalovaných 1/, 2/, ako aj z porušenia základných princípov, na ktorých je postavené rozhodovanie podielových spoluvlastníkov, ktorí v tomto prípade nikdy nedali súhlas, aby predmetný rodinný dom užívala žalobkyňa, resp. syn žalobkyne bez hradenia nájomného. Žalobkyňa a syn žalobkyne si nikdy podľa žalovaných nežiadali od žalovaných súhlas na nakladanie s predmetnou domovou nehnuteľnosťou a všetky práce na predmetnom rodinnom dome vykonávali bez vedomia žalovaných. V uvedenej súvislosti poukázali žalované v odvolaní na právny princíp - zásadu v zmysle ktorej, nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania („nemo turpitudinem suam allegare potest“). Vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania žalované v odvolaní alternatívne navrhli, aby odvolací súd rozhodol o trovách konania podľa § 257 CSP, podľa ktorého ustanovenia súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Uviedli, že hoci je konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva konaním sporovým, je súčasne konaním, v ktorom súd nie je v otázke vyporiadania podielového spoluvlastníctva viazaný návrhmi strán sporu, teda návrhmi podielových spoluvlastníkov, ale postupuje podľa právnej normy, z ktorej vyplýva určitý spôsob vyporiadania medzi stranami sporu – podielovými spoluvlastníkmi (§ 142 Občianskeho zákonníka), najmä pokiaľ ide o spôsob vyporiadania. Nie je pritom rozhodujúce, ktorý z podielových spoluvlastníkov podal žalobu a zaujal tak procesné postavenie žalobcu proti žalovanému. V konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva ide o špecifickú situáciu, preto je potrebné prihliadať predovšetkým na to, že v tomto konaní majú účastníci konania na oboch stranách sporu tak postavenie žalobcu ako aj postavenie žalovaného (iudicium duplex). Táto skutočnosť sa prejavuje najmä tým, že podaním žaloby na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva žalobcom je uplatnené rovnaké právo žalovaného, ktorý má rovnako ako žalobca právo na súdnu ochranu. Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podľa § 142 Občianskeho zákonníka nemožno preto nazvať

úspechom žalobcu a neúspechom žalovaného. Tým, že sa žalobca a žalovaný ako podielovní spoluvlastníci nedokázali, resp. nemohli na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva dohodnúť, jeden z nich (v tomto prípade žalobkyňa) využil zákonné právo požiadať o rozhodnutie súd. Žalobkyňa však nemala záujem vyplatiť žalované za odstúpenie ich spoluvlastníckych podielov. Súd prvej inštancie vo veci síce rozhodol tak, že na návrh žalobkyne zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných k predmetným nehnuteľnostiam, nemožno však hovoriť o úspechu žalobkyne, práve naopak súd v plnom rozsahu vyhovel aj žalovaným, a to výrokmi III. a IV. Na základe vyššie uvedeného žalované v odvolaní navrhli, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch V., VII. a VIII. tak, že žaloba žalobkyne sa v časti o zaplatenie sumy 4.213,44 Eur titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle voči žalovanej 1/ zamieta, ďalej tak, že žalobkyňa je povinná zo žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov, vydaného vyšším súdnym úradníkom a tak, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej 1/ trovy konania v rozsahu 100 % z návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov, vydaného vyšším súdnym úradníkom; v ostatných výrokoch žalované navrhli rozsudok súdu prvej inštancie odvolacím súdom potvrdiť. O trovách odvolacieho konania navrhli žalované rozhodnúť tak, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % z návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a z návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov, vydaného vyšším súdnym úradníkom.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných 1/ a 2/ uviedla, že „odvolanie podané žalovanou 2/ považuje za v celom rozsahu nedôvodné a navrhuje, aby odvolací súd rozhodol v súlade s jej odvolacím návrhom, uvedeným v ňou podanom odvolaní“. Vo vzťahu k odvolaniu podanému žalovanou 1/ prostredníctvom splnomocneného advokáta, žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že nepovažuje za preukázané, že odvolanie podávala žalovaná 1/ a že ho podala v zákonnej 15-dňovej lehote. Uviedla, že z elektronického súdneho spisu zistila, že odvolaním napadnutý (v poradí druhý) rozsudok okresného súdu nebol žalovanej 1/ listinne doručený z dôvodu, že adresát zásielky je neznámy; súd prvej inštancie doručoval predmetný rozsudok žalovanej 1/ na adresu K. L. XXXX/XX, XXX XX K. s fikciou doručenia. Ďalej zistila, že odvolaním napadnutý (v poradí druhý) „rozsudok mal byť žalovanej 1/ odoslaný na doručenie 28.10.2024 a správa o jeho nedoručení žalovanej 1/ mala byť doručená súdu 01.11.2024“. Súdu prvej inštancie bolo dňa 26.11.2024 doručené spoločné odvolanie žalovanej 1/ a 2/, ktoré bolo podané prostredníctvom ich spoločného splnomocneného advokáta. Iné odvolanie súdu prvej inštancie zo strany žalovaných doručené nebolo. „Ak žalovaná 1/ prevzala rozsudok 01.11.2024, 15-dňová lehota na podanie odvolania jej uplynula dňa 16.11.2024, a teda jej odvolanie zo dňa 26.11.2024, ak by aj bolo podané žalovanou 1/, bolo doručené súdu po zákonnej lehote“. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu ďalej uviedla, že odvolaní žalovaných sa konštatuje, že žalovaná 2/ prevzala rozsudok dňa 11.11.2024, neuvádza sa v ňom kedy rozsudok prevzala žalovaná 1/ len to, že žalovaná 1/ oznamuje súdu, že si zvolila právneho zástupcu. Žalovaná 1/ mala udeliť advokátovi plnú moc na podanie odvolania v advokátskej kancelárii so sídlom vo Veľkom Krtíši dňa 11.11.2024, napriek tomu, že rozsudok osobne neprevzala, teda napriek uplatnenej fikcii doručenia dňa 01.11.2024, z čoho podľa žalobkyne vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol žalovanej 1/ riadne doručený, nakoľko žalovaná 1/ využila právo podať proti nemu odvolanie; toto odvolanie však mala podať v zákonnej lehote do 16.11.2024 a nie až dňa 26.11.2024. Žalobkyňa súdu prvej inštancie vytkla, že jej nedoručil spolu s odvolaním žalovaných plnú moc na zastupovanie žalovanej 1/, len listinu o zaručenej konverzii plnej moci z podoby listinnej do podoby elektronickej, ku ktorej malo dôjsť 25.11.2024; plnú moc udelenú žalovanou 1/, ktorá bola takto konvertovaná, jej súd prvej inštancie nedoručil. Po nahliadnutí do súdneho spisu žalobkyňa zistila, že na č. I. 695 spisu sa nachádza takmer nečitateľná fotokópia plnej moci, ktorá mala byť zvolenej advokátskej kancelárii žalovanou 1/ udelená dňa 11.11.2024; dátum udelenia plnej moci nie je dostatočne čitateľný. V uvedenej súvislosti žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že žalovaná 1/ E. H. I. sa dlhodobo zdržuje v zahraničí, preto má za to, že žalovaná 1/ E. H. I. sa v čase udelenia plnej moci 11.11.2024 nezdržiavala na území Slovenska, hoci sa na plnej moci uvádza, že táto bola žalovanou 1/ udelená splnomocnenému právnenému zástupcovi vo Veľkom Krtíši. V uvedenej súvislosti žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných spochybnila, že by splnomocnená advokátska kancelária mala originál plnej moci, ktorú podpísala žalovaná 1/ E. H. I.. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu ďalej uviedla, že ak medzi žalovanou 1/ a splnomocnenou advokátskou kanceláriou došlo k mailovej alebo k inej komunikácii na diaľku, o tejto komunikácii vie žalovaná 1/ predložiť dôkazy, pričom táto komunikácia sa musela odohrať pred udelením plnej moci advokátskej kancelárii, t. j. pred 11.11.2024. Zdôraznila, že žalovaná 1/ E. H.

I. bola počas celého konania procesne pasívna, nepodala jedno jediné vyjadrenie, nepodala (v poradí prvé) odvolanie, nezúčastňovala sa pojednávaní, preto má žalobkyňa za to, že žalovaná 1/ ani toto (v poradí druhé) odvolanie nepodávala a ak ho podala a splnomocnila na to advokáta, tak jej odvolanie bolo podané po lehote a na to neoprávnenou osobou.

4.1 Pokiaľ ide o obsah podaného odvolania, žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že žalovaná 2/ v odvolaní (odvolávajúc sa na nerozlučné procesné spoločenstvo žalovanej 1/ a žalovanej 2/ ako ideálnych podielových spoluvlastníkov spoločnej veci, ku ktorej sa zrušuje a vyporiadáva podielové spoluvlastníctvo) uvádza, že tak podanie odvolania ako aj námietka premlčania, ktorú žalovaná 2/ vznesla vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobkyne, platia- vzťahujú sa na obe žalované, teda, ak súd prvej inštancie vyhodnotil námietku premlčania vznesenú len žalovanou 2/ ako dôvodnú, mal ju za dôvodnú (dôvodne vznesenú) považovať aj voči žalovanej 1/; uvedená argumentácia žalovanej 2/ nie je podľa žalobkyne vecne správna. Zatiaľ čo v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva ohľadom spôsobu vyporiadania platí nútené nerozlučné spoločenstvo podielových spoluvlastníkov spoločnej veci, neplatí to v prípade nároku podielového spoluvlastníka na vydanie bezdôvodného obohatenia voči ostatným podielovým spoluvlastníkom a nevzťahuje sa to ani na nároky, uplatnené žalobkyňou v dôsledku vyporiadania v širšom zmysle slova.

4.2 Vo vzťahu k námietke premlčania, žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie svojho odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 13.11.2024, konkrétne na body 40. až 54. odvolania, pričom nárok na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle slova nepovažuje za premlčaný a ak to súd prvej inštancie posúdil inak, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zdôraznila, že premlčanie ako námietka dlžníka neznamena, že nárok na plnenie zanikol, preto zaplatenie premlčanej pohľadávky nie je bezdôvodným obohatením na strane veriteľa. Námietka premlčania oslabuje nárok v tom, že si ho veriteľ už nemôže úspešne vymôcť žalobou na súde. „Keďže nárok podielového spoluvlastníka na preplatenie investícií vložených do spoločnej veci je individuálnym nárokom voči každému jednému podielovému spoluvlastníkovi, osobitne podľa veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu, a každý jeden z podielových spoluvlastníkov sa môže sám rozhodnúť, či a v akom rozsahu ho bude dobrovoľne plniť, v tejto otázke neplatí podľa žalobkyne nerozlučné procesné spoločenstvo a teda námietkou premlčania voči takémuto nároku sa musí brániť každý z podielových spoluvlastníkov samostatne. Ak by súd zohľadnil námietku premlčania vo vzťahu k tej strane sporu, ktorá ju nevznesla, porušil by podľa žalobkyne ust. § 152 Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého „súd prihliadne na hmotnoprávnu námietku len, ak sa ňou procesná strana bráni a túto vlastnú procesnú aktivitu uplatní podľa § 152 CSP, pričom je potrebné mať na zreteli aj § 154 CSP“. V závere vyjadrenia žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd komplexne vyhodnotil, či žalovaná 1/ vôbec podala odvolanie proti rozsudku, či toto odvolanie podala včas a či akceptovanie námietky premlčania vznesenej žalovanou 1/ až v podanom odvolaní je prípustné podľa § 154 CSP.

4.3 „Vo vzťahu ku obom žalovaným“ dala žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných na zváženie „názor, vyskytujúci sa v súdnej praxi, a to, že súd na vznesenú námietku premlčania nemusí prihliadať, ak zistí, že táto je v rozpore s dobrými mravmi“. V uvedenej súvislosti poukázala žalobkyňa na tvrdenie žalovanej 2/ smerujúce voči žalobkyne, ktorú obvinila z toho, že sa protiprávnym konaním zmocnila spoločných nehnuteľností, čo sú podľa žalobkyne závažné obvinenia, ktoré žalovaná 2/ v priebehu konania nepreukázala.

4.4 Rovnako bez dôkazu je podľa žalobkyne aj tvrdenie žalovanej 2/, že žalobkyňa do predmetných nehnuteľností investovala bez súhlasu ostatných podielových spoluvlastníkov, pričom žalovaná 2/ opomenula, že má len menšinový spoluvlastnícky podiel a že o tejto otázke rozhoduje väčšina, ktorú žalobkyňa rozhodne mala a nezískala ju protiprávne, ale na základe riadne uzatvorených zmlúv s ďalšími podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností, ktorých uzatvorenie žalované 1/ a 2/ nenamietali a nerealizovali ani iné svoje práva spojené s ich ideálnymi spoluvlastníckymi podielmi. Nekorektné je podľa žalobkyne aj to, že žalovaná 2/ zatajuje, že od žalobkyne v minulosti prijala zálohu za svoj spoluvlastnícky podiel, hoci žalobkyňa disponuje dôkazom vo forme zvukovej nahrávky, ktorý súdy zatiaľ nevykonali, ale ktorý bude možné vykonať pred orgánmi činnými v trestnom konaní. „Žalobkyňa nič nekonala tajne, práce, ktoré sa na nehnuteľnosti realizovali boli viditeľné, a preto mala žalovaná 2/ možnosť kedykoľvek proti nim namietat' a zasiahnuť“. V skutočnosti sa žalované ako aj ich brat dlhé roky pred žalobkyňou zatajovali, potom ako vyšlo najavo, že zálohu v sume 50.000,- Sk od žalobkyne vylákali predstierajúc predaj inej nehnuteľnosti, ktorú vlastnili len oni traja po 1/3-tine a nie tej, ktorá je

predmetom tejto žaloby. Investície do predmetnej nehnuteľnosti boli investíciami žalobkyne. Žalovaná 2/ sa snaží podľa žalobkyne účelovo poukazovať na to, že do predmetných nehnuteľností investoval syn žalobkyne a navodiť tak dojem, že žalovaným 1/ a 2/ nevznikla povinnosť vydať žalobkyňi pomernú časť investícií, o ktoré sa predmetné nehnuteľnosti zhodnotili.

5. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne a žalovaných v rozsahu a z dôvodov daných ust. § 379 a ust. § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP (a contrario) a odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

6. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti záverov súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov uplatnených tak žalovanými ako aj žalobkyňou v ich odvolaniach v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) (žalobkyňa) a v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP (žalované).

7. Podľa ust. § 77 ods. 1 CSP, nerozlučné spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že rozsudok sa musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný; procesný úkon jedného z nich platí i pre ostatných.

8. Podľa ust. § 185 ods. 1 CSP, súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

9. Podľa ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

10. Podľa ust. § 139 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci sú oprávnení a povinní všetci spoluvlastníci spoločne a nerozdielne. O hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd.

11. Podľa ust. § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

12. Podľa ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa keď k nemu došlo.

13. Po prejednaní odvolania žalobkyne (ktorá podala odvolanie do výrokov III., IV., VI., a IX. v poradí druhého rozsudku súdu prvej inštancie) a žalovaných (ktoré podali odvolanie do výrokov V., VII. a VIII. v poradí druhého rozsudku súdu prvej inštancie) dospel odvolací súd k nasledovným záverom: V prvom rade sa odvolací súd považoval za potrebné vysporiadať s otázkou, či na strane žalovaných existuje nerozlučné procesné spoločenstvo v zmysle ust. § 77 ods. 1 CSP, a to v súvislosti s tým, že žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných spochybnila včasnosť podania odvolania žalovanou 1/ a tiež to, že odvolanie podané splnomocneným advokátom žalovaných nebolo pokiaľ ide o žalovanú 1/ z vyššie uvedených dôvodov obsiahnutých vo vyjadrení žalobkyne k odvolaniu žalovaných, podané oprávnenou osobou. V uvedenej súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 77 ods. 1 CSP, podľa znenia ktorého: „Nerozlučné spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný; procesný úkon jedného z nich platí i pre ostatných“. Nerozlučné spoločenstvo v civilnom sporovom konaní je také procesné spoločenstvo, kde úkony jedného subjektu spoločenstva v zásade zaväzujú každý ďalší subjekt, ktorý je členom tohto procesného spoločenstva. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 375/2019 zo dňa 15. 04. 2020 „o nerozlučné procesné spoločenstvo ide vtedy, ak povaha predmetu sporu neumožňuje, aby ten bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z procesných spoločníkov“. Z uvedeného je zrejmé, že ak podá odvolanie čo i len jeden z procesných spoločníkov v nerozlučnom procesnom spoločenstve, súd je povinný naň prihliadnuť akoby ho podali všetci spoločne. V danom prípade sú nerozlučnými procesnými spoločníkmi žalované 1/ a 2/, preto

ak by len žalovaná 2/ podala včas a riadne zastúpená odvolanie, jeho právne účinky sa vzťahujú aj na žalovanú 1/, čo znamená, že argumentácia žalobkyne týkajúca sa včasnosti podania žalovanou 1/ a toho, či JUDr. Denisa Veselá, advokátka, so sídlom vo Veľkom Krtíši bolo oprávnená podať odvolanie aj za žalovanú 1/ je irelevantná, pretože odvolanie podané žalovanou 2/ sa vzťahuje z titulu nerozlučného procesného spoločenstva tak či tak aj na žalovanú 1/.

14. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní v rámci odvolacieho dôvodu uplatneného podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP namietala, že rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 9C/4/2019-640 zo dňa 28. októbra 2024 jej nebol doručený preložený do maďarského jazyka, odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 347/2020 z 27. augusta 2020, z ktorého vyplýva, že právo konať v materčine nie je absolútne a že ani z relevantného procesného ustanovenia (§ 155 ods. 1 CSP) nevyplýva za každých okolností povinnosť súdov doručovať stranám sporu písomnosti v preklade do ich materinského jazyka ako jazyka, ktorému bezpochyby rozumejú. V odôvodnení predmetného uznesenia Ústavný súd SR uviedol, že „v okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu nedošlo k porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru (o ochrane ľudských práv a základných slobôd) a skutočnosť, že neboli súdne písomnosti preložené do jeho materčiny, ho nijako nezvýhodnila proti druhej strane sporu, o čom svedčí dôsledné využitie prostriedkov procesnej obrany i procesného útoku, ako i podanie mimoriadneho opravného prostriedku“. Z uvedeného je zrejmé, že pokiaľ súd prvej inštancie doručoval v poradí druhý rozsudok vydaný okresným súdom v tejto veci právnej zástupkyňi žalobkyne, ktorá podľa údajov zverejnených na stránke Slovenskej advokátskej komory poskytuje okrem iných tam uvedených jazykov právne služby aj v maďarskom jazyku (komunikuje teda v prípade potreby s klientami v maďarskom jazyku, čo znamená, že v danom prípade bola odborne a aj jazykovo spôsobilá vysvetliť žalobkyňi dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie v takom rozsahu, aby sa žalobkyňa za odbornej a jazykovej pomoci svojej právnej zástupkyne mohla rozhodnúť, či podá proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie opravný prostriedok alebo nie, ktorý v konečnom dôsledku aj podala), tak nemohlo byť spôsobom opísaným v odvolaní porušené právo žalobkyne na konanie v materinskom jazyku, a tým naplnený odvolací dôvod uplatnený žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

15. Rovnako odvolací súd nepovažuje za naplnený odvolací dôvod uplatnený žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP z dôvodu, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz prehratím zvukovej nahrávky vyhotovenej svedkom D. F. (synom žalobkyne) z rozhovoru so žalovanou 2/ C. H. B. (bez toho, aby C. H. B. mala o tom vedomosť), pretože a) v zmysle ust. § 185 ods. 1 CSP je na úvahe (rozhodnutí) súdu, ktorý z navrhovaných dôkazov vykoná, b) svedok nie je oprávnený navrhovať vykonanie dôkazov, toto procesné právo patrí stranám sporu, c) žalobkyňa vykonanie tohto dôkazu súdu prvej inštancie výslovne nenavrhol, pričom v odvolaní uviedla, že tento dôkaz označila a jeho vykonanie ponechala na posúdení (úvahe) súdu prvej inštancie d) uvedený dôkaz bol svedkom D. F. vyhotovený bez vedomia C. H. B., ide teda o nezákonný dôkaz, vyhotovený v rozpore s právom C. H. B. na ochranu osobnosti (o čom musel mať svedok D. F. vedomosť, keď sa v konaní pred súdom prvej inštancie medzi iným vyjadril, že: „táto nahrávka nebola v konaní použitá ako dôkaz práve z tohto dôvodu, že bola vyhotovená bez súhlasu C. H. B.“), ktorého vykonanie by súd v civilnom sporovom konaní mohol len veľmi výnimočne pripustiť, a to v tom prípade, že by tá strana sporu (nie svedok), ktorá jeho vykonanie navrhla nemala k dispozícii iný dôkaz, ktorý by mohla použiť za účelom preukázania ňou tvrdených skutočností, čo nie je tento prípad, pretože žalobkyňa ako strana sporu vykonanie tohto dôkazu v konaní pred súdom prvej inštancie, tak ako je vyššie uvedené, výslovne nenavrhol a v súvislosti s odovzdaním zálohy z kúpnej ceny N. B. – bratovi žalovaných 1/ a 2/ poukazovala na iné dôkazy – na Čestné prehlásenie N. B. a na kúpnu zmluvu, ktorú uzatvorila s N. B. na predaj jeho spoluvlastníckeho podielu.

16. V rámci odvolacieho dôvodu uplatneného žalobkyňou v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, žalobkyňa v odvolaní opakovane tvrdila, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne vyhodnotil vykonané dôkazy, keď považoval za nepreukázané, že „žalobkyňa už v minulosti odovzdala žalovaným 1/ a 2/ zálohu z ceny ich spoluvlastníckych podielov“, pričom uvedené žalobkyňa v odvolaní namietala najmä vo vzťahu ku svojej požiadavke na zmenu rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch III. a IV. odvolacím súdom tak, že odvolací súd zmeneným výrokom III. a IV. zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovaným 1/ a 2/, každej sumu 4.213,43 Eur (ku ktorej dospela po odpočítaní 1/3 zo sumy 50.000,- Sk, prepočítanej na menu euro, od sumy 4.766,66 Eur). V uvedenej súvislosti žalobkyňa v odvolaní tvrdila, že žalované 1/ a 2/ prevzali časť zálohy z kúpnej ceny vyplatenej N. B. v celkovej sume 50.000,- Sk (ktorá časť zálohy po prepočte na menu euro predstavuje sumu 553,23 Eur), zodpovedajúcu výške

ich spoluvlastníckych podielov, ktorá má byť podľa žalobkyne odpočítaná od sumy 4.766,66 Eur, na zaplataenie ktorej žalovaným 1/ a 2/ ako odstupujúcim podielovým spoluvlastníkom zaviazal súd prvej inštancie žalobkyňu. Vo vzťahu k uvedenej odvolacej námietke žalobkyne odvolací súd uvádza, že ani z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie potom čo odvolací súd uznesením č. k. 11Co/12/2023-397 zo dňa 25. 01. 2024 v poradí prvý rozsudok vydaný okresným súdom v tejto veci zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie nevyplývalo, že by žalobkyňa preukázala svoje tvrdenie, že „už v minulosti odovzdala žalovaným 1/ a 2/ zálohu z ceny ich spoluvlastníckych podielov“, pričom súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku zdôraznil, že pokiaľ by aj pôvodný podielový spoluvlastník N. B. (vyhlásením v čestnom prehlásení a v kúpnej zmluve, ktorú vo vzťahu ku svojmu spoluvlastníckemu podielu uzatvoril so žalobkyňou) prevzatie zálohy od žalobkyne priznal - potvrdil, v konaní nebolo preukázané, že by zodpovedajúce čiastky žalovaným 1/ a 2/ vyplatil, s ktorou úvahou súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil, pretože ak žalovaná 2/ výslovne poprela, že by zálohu od žalobkyne prevzala a z prípustných (zákonných) dôkazov predložených žalobkyňou táto skutočnosť výslovne nevyplýva, bolo na žalobkyňu, aby toto svoje tvrdenie relevantným spôsobom preukázala, pričom bez právneho významu nie je ani skutočnosť, že podľa tvrdenia syna žalobkyne - svedka D. F., zálohu z kúpnej ceny odovzdal zo svojich peňažných prostriedkov N. B. on, nie žalobkyňa, žalobkyňa teda neprináleží právo domáhať sa odrátania zálohy uhradenej treťou osobou od hodnoty spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ ako odstupujúcich podielových spoluvlastníkov, preto je rozhodnutie súdu prvej inštancie v žalobkyňou napadnutých výrokoch III. a IV. vecne správne.

17. V rámci odvolacieho dôvodu uplatneného v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP žalobkyňa v odvolaní tiež namietala, že suma 4.766,66 Eur, na zaplataenie ktorej žalovaným 1/ a 2/ ju zaviazal súd prvej inštancie neobstojí aj z toho dôvodu, že do všeobecnej hodnoty ohodnocovaných nehnuteľností znalcom P. A. L. bola zahrnutá aj všeobecná hodnota hnutelných vecí a drobných stavieb, na ktoré vynaložila svoje finančné prostriedky žalobkyňa, preto hodnota spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ nemôže byť podľa žalobkyne aj z tohto dôvodu určená v sume 4.766,66 Eur, pričom tiež tvrdila tiež, že v roku 2004 sa so žalovanými dohodla, že hodnota predmetných nehnuteľností je XXX XXX,- Sk, preto mal súd prvej inštancie podľa názoru žalobkyne túto ich dohodu pri rozhodovaní s ohľadom na zmluvnú autonómiu, na ktorej sú založené súkromné záväzkové vzťahy zohľadniť a vyvodiť z toho záver, že hodnota spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/ bola vôľou strán dohodnutá (ako 1/3 – ina) zo sumy 100 000,- Sk, ktorá predstavuje sumu 3.319,39 Eur, teda bola dohodnutá podľa žalobkyne v sume 3.319,39 Eur : 3, t. j. v sume 1.106,46 Eur. K uvedenému odvolací súd uvádza, že a) žalobkyňa potom čo bol jej právnej zástupkyňi doručený Znalecký posudok č. 8/2024, vyhotovený znalcom P. A. L. závery predmetného znaleckého posudku žiadnym spôsobom nerozporevala, b) pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva sa vychádza vždy z hodnoty vyporiadavanej veci v čase zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, c) investície vynaložené niektorým z podielových spoluvlastníkov či už do hnutelných vecí (neoddeliteľných od hlavnej veci) alebo do nehnuteľných vecí, vrátane drobných stavieb sú predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, a preto ich nemožno odrátať od hodnoty spoluvlastníckych podielov odstupujúcich podielových spoluvlastníkov. Z uvedených dôvodov nemožno považovať odvolaciu argumentáciu žalobkyne, týkajúcu sa výšky sumy, na zaplataenie ktorej žalovaným 1/ a 2/ ako odstupujúcim podielovým spoluvlastníkom bola odvolaním napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie žalobkyňa zaviazaná, za opodstatnenú.

18. Pokiaľ ide o odvolacie námietky žalobkyne a žalovaných, týkajúce sa rozhodnutia súdu prvej inštancie v otázke vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle, kde súd prvej inštancie výrokom VI. žalobu žalobkyne voči žalovanej 2/ v časti o zaplataenie sumy 4.213,44 Eur titulom vyporiadania v širšom slova zmysle zamietol, s čím vyjadrila v odvolaní nesúhlas žalobkyňa a výrokom V. uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatať žalobkyňu titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle sumu 4.213,44 Eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, s čím naopak vyjadrili nesúhlas v odvolaní žalované, odvolací súd uvádza, že z obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie sa v prvom rade vysporiadal s otázkou, či investície do predmetných nehnuteľností vynaložené zo strany žalobkyne mali charakter neodkladných investícií a či si žalobkyňa ako podielová spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností, pred tým ako do predmetných nehnuteľností investovala vyžiadala od žalovaných 1/ a 2/ v zmysle § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka súhlas. Z obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd prvej inštancie sa s uvedenou otázkou vysporiadal v odsekoch 32. až 35. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku tak, že v konaní nebola preukázaná neodkladnosť investícií a ani to, že by žalované 1/ a 2/ dali žalobkyňu na realizáciu investícií do

predmetných nehnuteľností súhlas, preto vynaložené investície nemožno vyporiadať v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka titulom vydania plnenia z bezdôvodného obohatenia, ktoré na strane žalovaných 1/ a 2/ vzniklo tak, že v dôsledku investícií vynaložených zo strany žalobkyne došlo k zhodnoteniu predmetných nehnuteľností a tým aj spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ a 2/. Uvedený záver súdu prvej inštancie namietala žalobkyňa aj v rámci odvolacieho dôvodu uplatneného v odvolaní v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, keď uviedla, že nepovažuje za správne právne posúdenie investícií ako bezdôvodné obohatenie a uplatňuje si ich vyporiadanie v širšom slova zmysle s tým, že žalovanou 2/ vznesenú námietku premlčania považuje za nedôvodnú a jej akceptáciu zo strany súdu prvej inštancie za nesprávne právne posúdenie veci. K uvedenej odvolacej argumentácii žalobkyne odvolací súd uvádza, že z dostupnej judikatúry je možné pri zisťovaní do akej miery a za akých podmienok existuje u investujúceho podielového spoluvlastníka nárok na náhradu nákladov vynaložených pri investíciách do spoločnej veci, vyvodíť dva základné východiskové faktory: a) či boli investície do spoločnej veci vynaložené s väčšinovým súhlasom podielových spoluvlastníkov a zároveň či bola pred ich vynaložením zachovaná možnosť každého spoluvlastníka vyjadriť sa k nim, teda či investície vynaložené jedným z podielových spoluvlastníkov boli vynaložené na základe platného právneho úkonu a b) či išlo o investície, ktoré bolo nevyhnutné vynaložiť. V nadväznosti na uvedené odvolací súd uvádza, že v zmysle ust. § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú podieloví spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti ich podielov. Zo súdnej praxe však vyplýva, že súhlas väčšiny podielových spoluvlastníkov (počítanej podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov) na platnosť právneho úkonu, na základe ktorého sú investície do spoločnej veci vykonávané, ešte nemusí stačiť. V uvedenej súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 162/2004, ktoré de facto zabraňuje absolútnemu popieraniu práv menšinového podielového spoluvlastníka, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza: „Aj v prípade, keď veľkosť spoluvlastníckeho podielu zabezpečuje určitému spoluvlastníkovi nehnuteľnosti postavenie umožňujúce mu presadiť v každom prípade svoju vôľu proti vôli ostatných spoluvlastníkov, nemôže byť prijímanie rozhodnutia o hospodárení so spoločnou vecou v zmysle ust. § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka len záležitosťou dominantného spoluvlastníka. Na procese rozhodovania týkajúceho sa hospodárenia so spoločnou vecou musia mať možnosť zúčastniť sa aj všetci ostatní podieloví spoluvlastníci, a to bez ohľadu na skutočnosť, že miera ich právnej a faktickej možnosti ovplyvniť tento proces, daná výškou ich spoluvlastníckeho podielu, je v porovnaní s dominantným spoluvlastníkom zanedbateľná“. Z citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že pre platnosť právneho úkonu týkajúceho sa hospodárenia so spoločnou vecou je nevyhnutné dať aspoň možnosť menšinovým spoluvlastníkom vyjadriť sa k plánovaným investíciám, pretože v opačnom prípade bude vykonanie takýchto investícií odporovať zmyslu a účelu ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to znamená, že v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka pôjde o neplatný právny úkon. V nadväznosti na uvedené odvolací súd uvádza, že považuje za vecne správny záver súdu prvej inštancie, vyjadrený v odseku 35. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku, že keďže v konaní nebola preukázaná neodkladnosť investícií a ani súhlas žalovaných 1/ a 2/ ako podielových spoluvlastníčok s nimi, nie je možné zo strany žalobkyne vynaložené investície do predmetných nehnuteľností vysporiadať v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, pričom nič na správnosti uvedeného záveru súdu prvej inštancie nemení ani odvolacia argumentácia žalobkyne, že pokiaľ žalované 1/ a 2/ s vykonávanými investíciami nesúhlasili mali možnosť obrátiť sa na súd, pretože to, že prehlasovaní podieloví spoluvlastníci majú možnosť za podmienok uvedených v ust. § 139 ods. 3 Občianskeho zákonníka obrátiť sa na súd je ich právom, nie povinnosťou, a teda uvedená argumentácia žalobkyňa v kontexte vyššie uvedeného neobstojí.

19. Nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia ako každý nárok na peňažné plnenie podlieha premlčaniu. Premlčacia doba je v prípade bezdôvodného obohatenia upravená v § 107 Občianskeho zákonníka tak, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a v trojročnej objektívnej premlčacej dobe (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Podmienkou na nepriznanie nároku na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia z dôvodu jeho premlčania je účinné vznesenie námietky premlčania v lehote uvedenej v § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa si uplatnila voči žalovaným 1/ a 2/ nárok „na investície do predmetných nehnuteľností, ktoré investície do predmetných nehnuteľností viedli k ich zhodnoteniu do súčasného stavu“ v podaní zo dňa 05. 09. 2024, doručenom okresnému súdu dňa 11. 09. 2024, po uplynutí premlčacej doby vyplývajúcej z ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie vychádzajúc z vyššie uvedených dôvodov správne posúdil žalobkyňou uplatnený

nárok na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle ako nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka konštatujúc, že od vykonaným dokazovaním zisteného času skončenia rekonštrukcie predmetných nehnuteľností (20. 10. 2020) až do uplatnenia práva žalobkyne na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle došlo k uplynutiu tak subjektívnej (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) ako aj objektívnej (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) premlčacej doby. Pokiaľ teda súd prvej inštancie výrokom VI. odvolaním napadnutého rozsudku žalobu žalobkyne voči žalovanej 2/ (ktorá vzniesla námietku premlčania v súlade s ust. § 154 CSP) v časti o zaplatenie sumy 4.213,44 Eur titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle zamietol, jeho rozhodnutie je vecne správne, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI. ako vecne správny potvrdil. Rovnako ako vecne správny odvolací súd potvrdil aj výrok V. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť žalobkyni titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom slova zmysle sumu 4.213,44 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku konštatujúc, že žalovaná 1/ námietku premlčania nevzniesla, skutkové tvrdenia žalobkyne nepopierala a ňou predložené dôkazy nenamietla, pretože námietka premlčania je hmotnoprávna námietka (§ 152 CSP), ktorá sa v danom prípade týka plnenia z bezdôvodného obohatenia, preto nemožno konštatovať, že ak námietku premlčania vzniesla žalovaná 2/, tak sa táto hmotnoprávna námietka v zmysle ust. § 77 ods. 1 CSP automaticky vzťahuje aj na žalovanú 1/.

20. Pokiaľ žalované v odvolaní namietali rozhodnutie súdu prvej inštancie premietnuté do výroku VII. odvolaním napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/a 2/ povinnosť zo žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov, vydaného vyšším súdnym úradníkom a ktoré súd prvej inštancie odôvodnil v odseku 42. odôvodnenia rozsudku tak, že „žalobkyňa bola v konaní úspešná v časti o zrušenie podielového spoluvlastníctva a prikázanie veci – predmetných nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva, preto jej v tejto časti priznal náhradu trov konania v celosti“, pričom žalované v uvedenej súvislosti v odvolaní argumentovali tým, že súd prvej inštancie mal podľa ich názoru o trovách prvoinštančného konania rozhodnúť tak, že žalobkyňu zaviazá nahradiť im trovy konania, nakoľko žalobkyňa, resp. syn žalobkyne predmetné nehnuteľnosti užíva bez hradenia nájomného niekoľko rokov a napriek tomu im žalobkyňa nie je ochotná uhradiť hodnotu ich spoluvlastníckych podielov stanovenú znaleckým posudkom, odvolací súd uvádza, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia titulom užívania nehnuteľností nad rámec spoluvlastníckeho podielu je samostatným nárokom každého podielového spoluvlastníka, ktorý má podielový spoluvlastník možnosť uplatniť si v premlčacej dobe tak ako akýkoľvek iný nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Žalované však tak vo vzťahu k žalobkyni neurobili, ale v odvolaní žiadali, aby odvolací súd uvedenú skutočnosť zohľadniť pri rozhodovaní o trovách konania (prvoinštančného aj odvolacieho), pričom alternatívne navrhli, aby odvolací súd o trovách konania rozhodol za použitia (aplikácie) ust. § 257 CSP, podľa znenia ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa a zároveň zdôraznili, že hoci je konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva konaním sporovým, je súčasne konaním, v ktorom súd v otázke vyporiadania podielového spoluvlastníctva nie je viazaný návrhmi strán sporu, teda podielových spoluvlastníkov, ale postupuje podľa právnej normy, z ktorej vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu, pričom nie je rozhodujúce, ktorý z podielových spoluvlastníkov podal žalobu na súd a zaujal tak procesné postavenie žalobcu oproti žalovanému, pretože v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva ide o špecifickú situáciu a je potrebné prihliadať predovšetkým na to, že v tomto konaní majú obe strany sporu tak postavenie žalobcu, ako aj postavenie žalovaného (iudicium duplex). Po prejednaní odvolania žalovaných z hľadiska uvedenej odvolacej námietky odvolací súd uvádza, že správna je argumentácia žalovaných v tom, že spor o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vykazuje určité odlišnosti oproti „klasickým“ civilným sporom práve z dôvodu, že spôsob vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva je určený zákonom v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka a súd v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nie je viazaný návrhmi strán sporu. Ide o tzv. konanie iudicium duplex, kde každá zo strán sporu je zároveň žalobcom aj žalovaným a ich procesné postavenie v spore sa spravuje tým, kto inicioval začatie konania podaním žaloby. Ústavný súd SR však vo vzťahu k otázke trov konania pri takomto type sporov (iudicium duplex) opakovane judikoval (napr. v náleze sp. zn. III. ÚS 73/2023 z 25. 05. 2023), že ak rozhodnutie súdu zodpovedá v žalobe navrhovanému zrušeniu a spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva, má žalobca právo na plnú náhradu trov konania aj v takom konaní, ktoré je iudicium duplex, pričom nie je dôvod, aby sa zásadne neaplikovalo ust. § 255 CSP

a aby sa bez ďalšieho zotrvalo na schematickom závere, že bez ohľadu na úspech v spore si má každá zo strán znášať svoje trovy konania. Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny aj v odvolaní žalovaných napadnutom výroku VII. konštatujúc, že na žalovanými požadovanú aplikáciu ust. § 257 CSP na rozhodnutie o trovách konania nevzhliadal okolnosti hodné osobitného zreteľa.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 2 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, pretože tak žalobkyňa ako ani žalované nemali v odvolacom konaní úspech.

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.